

AGRIBUSINESS BULLETIN

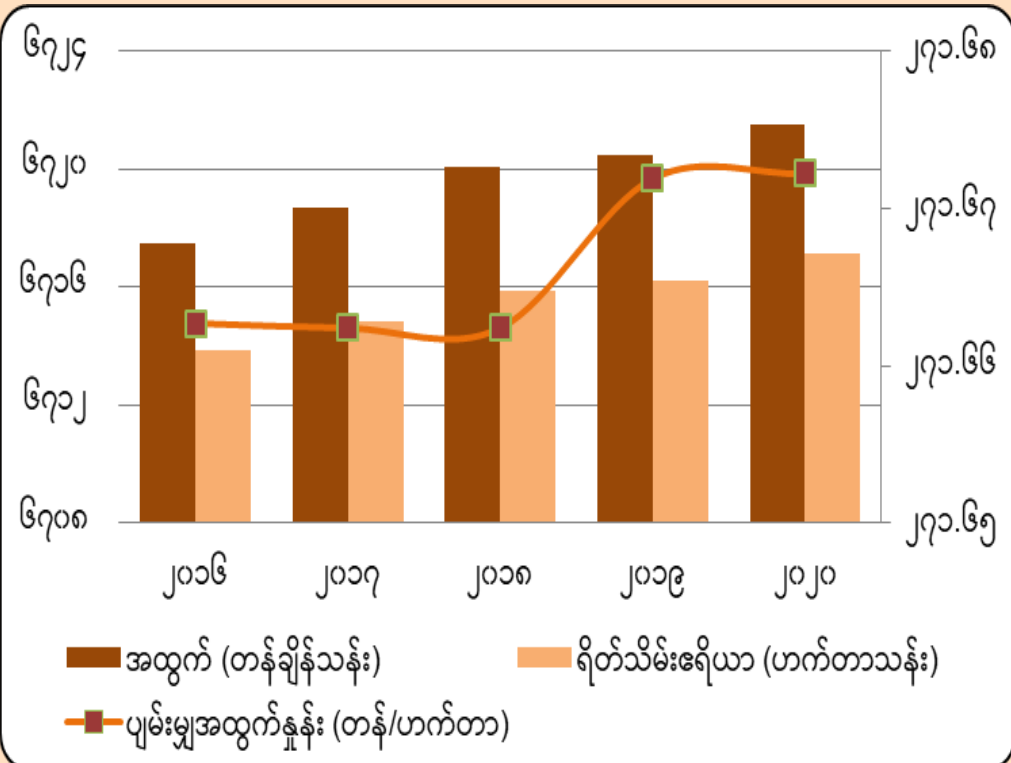
အစေ့ထုတ်ပြောင်း

Vol (4), Feb, 2023

(က) ကမ္ဘာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သုံးစွဲမှု

၁။ ပြောင်းသည် အထွက်နှုန်းကောင်းပြီး ရေမြေရာသီဥတုမရွေး စိုက်ပျိုးနိုင်သည့်အပြင် ဈေးကွက်လည်း ခိုင်မာသောကြောင့် ခေတ်အဆက်ဆက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သုံးစွဲခဲ့ကြရာမှ ယခုအခါ ကမ္ဘာ့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးသီးနှံတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ ပြောင်း၏ မူရင်းဒေသမှာ အမေရိကဒေသများဖြစ်ပြီး လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၁၀,၀၀၀) ကျော်ကပင် တောင်မက္ကဆီကို နိုင်ငံသားများမှ စတင်စိုက်ပျိုးသုံးစွဲခဲ့ကြပါသည်။ ပြောင်းကို အစေ့အတွင်းသား၏ အကြမ်းအချောပေါ်မူတည်ပြီး dent corn (ထိပ်ချိုင့်ပြောင်း)၊ flint corn (အစေ့မာပြောင်း)၊ flour corn (အမှုန့်ထုတ်ပြောင်း)၊ sweet corn (ပြောင်းချို) နှင့် popcorn (ပေါက်ပေါက်ပြောင်း) ဟူ၍ အမျိုးအစား (၅) မျိုး ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ Dent corn (ထိပ်ချိုင့်ပြောင်း) များသည် အချို့ဓာတ်နည်းပြီး အနည်းငယ်သာသည့်အတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် ၎င်းတို့ကို တိရစ္ဆာန်စာထုတ်လုပ်ရန် ရည်ရွယ်စိုက်ပျိုးကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း အစေ့ထုတ်ပြောင်းအဖြစ် တောင်သူများ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိကြပါသည်။

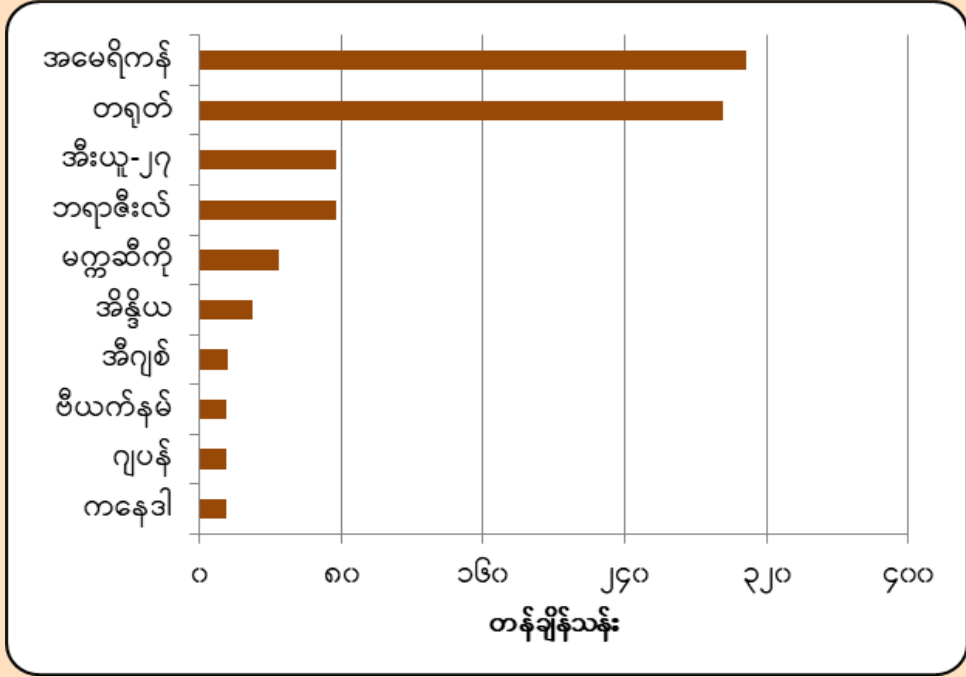
၂။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သောနိုင်ငံပေါင်း (၁၇၀) ရှိပြီး ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံများမှာ အမေရိကန်၊ တရုတ်၊ ဘရာဇီးလ်၊ အာဂျင်တီးနားနှင့် ယူကရိန်း တို့ဖြစ်ကာ အဆိုပါ (၅) နိုင်ငံ၏ ထုတ်လုပ်မှုသည် ကမ္ဘာ့ပြောင်းထုတ်လုပ်မှု၏ (၇၀) ရာခိုင်နှုန်းကျော်ထိ ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အဆိုပါစာရင်းတွင် အဆင့် (၄၅) အဖြစ် ရပ်တည်နေပြီး ထုတ်လုပ်မှုတန်ချိန်မှာ (၂.၀၄) သန်းကျော် ရှိပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၏ ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၁၆) ဘီလီယံရှိပြီး ၂၀၁၆ မှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်းတွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အများဆုံး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၄) သန်းကျော် တိုးတက်ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာလည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်ထက် ဟက်တာပေါင်း (၃) သန်းကျော် ပိုမိုရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့သည့်အပြင် နှစ်အလိုက် ပျမ်းမျှအထွက်နှုန်းများလည်း ပိုမို တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁)

ပုံ (၁) နှစ်အလိုက် ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ထွက်ရှိမှု အခြေအနေ (FAOstat, ၂၀၂၂)

၃။ ကမ္ဘာအနှံ့တွင် ပြောင်းကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး၊ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ထုတ်လုပ်သုံးစွဲနေကြရာတွင် တိရစ္ဆာန်စာအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လူသားတို့ စားသုံးရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ စက်ရုံသုံးအဖြစ်လည်းကောင်း အဓိကအသုံးပြုကြပါသည်။ ပြောင်းမှ တိရစ္ဆာန်အစာမှုန့်၊ အစာကြိတ်ဖတ်၊ အစာရည် (Corn steep liquor) တို့အပြင် ပြောင်းဖူးဆီ၊ ပြောင်းဖူးကော်မှုန့်၊ ပြောင်းဖူးသကာရည်၊ ပြောင်းဖူးမုန့်ချပ် (Corn flake)၊ ပြောင်းဖူးအိသနောစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်သုံးစွဲလျက်ရှိကြပါသည်။

အချို့သောနိုင်ငံများသည် ပြောင်းကို အဓိကအစားအစာ အဖြစ် စားသုံးတတ်ကြသလို ဒေသအလိုက် စားသုံးမှုပုံစံ ကွာခြားနိုင်ပါသည်။ အမေရိကန်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့သည် ပြောင်းသုံးစွဲမှုအများဆုံးနိုင်ငံများဖြစ်ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် တန်ချိန် (၃၀၈.၆) သန်း၊ တရုတ် နိုင်ငံသည် တန်ချိန် (၂၉၅) သန်း အသီးသီးအသုံးပြုခဲ့ကြရာ အဆိုပါနှစ်အတွက် ကမ္ဘာ့ပြောင်းသုံးစွဲမှုသည် မက်ထရစ် တန်ချိန် (၁.၁၈) ဘီလီယံရှိခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၂)

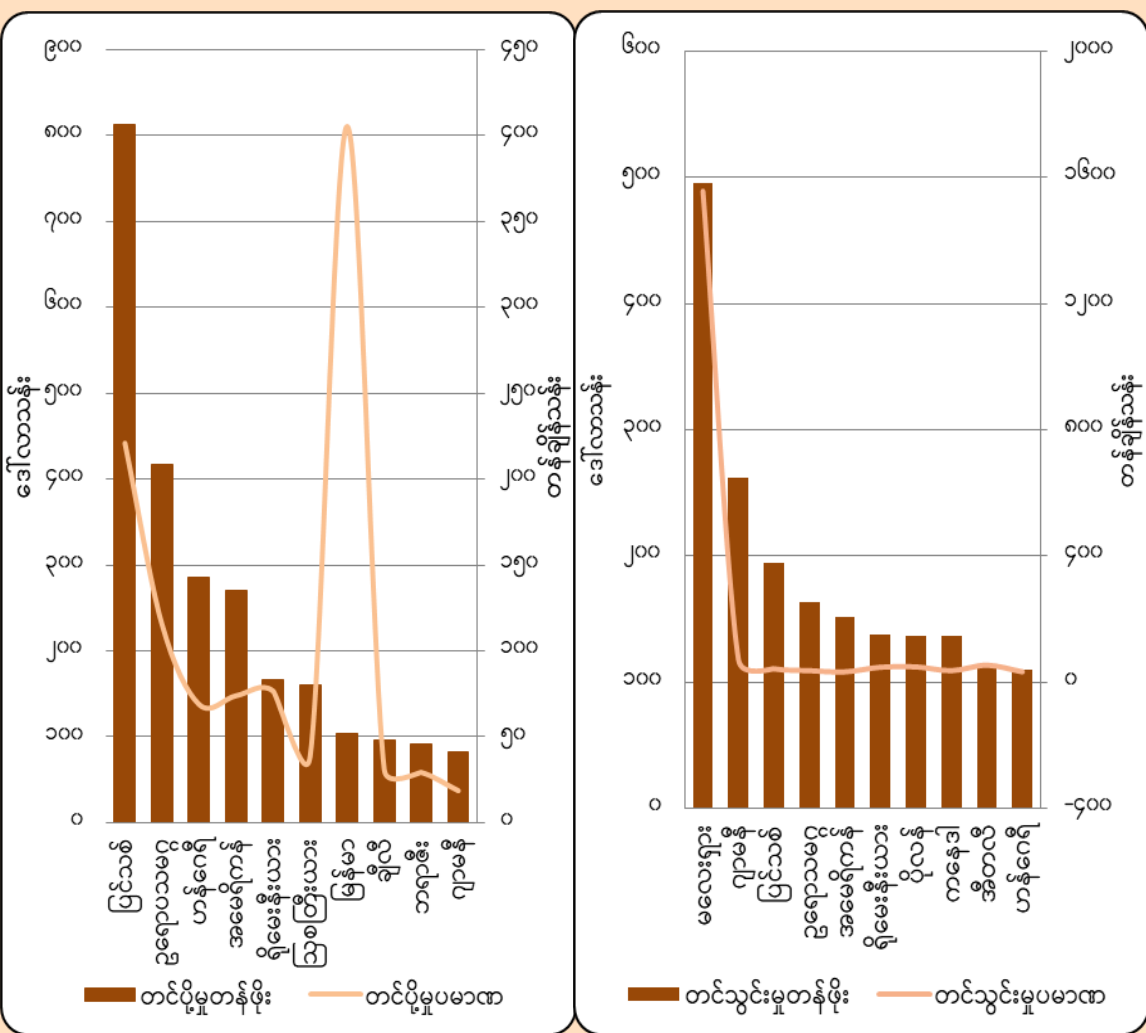

ပုံ (၂) ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း နိုင်ငံအလိုက် ပြောင်းသုံးစွဲမှု အခြေအနေ (Indexmundi, ၂၀၂၂)

(ခ) ကမ္ဘာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်းကုန်သွယ်မှု

၄။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းကုန်သွယ်မှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော HS code မှာ ၁၀၀၅၁၀ ဖြစ်ပြီး ကုန်စည်အမည်ဖော်ပြချက် မှာ Cereals; Maize (corn), seed ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၌ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ နိုင်ငံပေါင်း (၉၅) နိုင်ငံမှ အစေ့ထုတ်ပြောင်း မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁.၈၅) သန်း၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၃၅) ဘီလီယံ တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ အဓိကတင်ပို့သော နိုင်ငံများမှာ ပြင်သစ်၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ဟန်ဂေရီ၊ အမေရိကန်နှင့် ရိုမေးနီးယားနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး အဆိုပါ (၅) နိုင်ငံ၏ တင်ပို့မှု ပမာဏသည် ကမ္ဘာ့တင်ပို့မှု၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်း၊ တင်ပို့မှုတန်ဖိုးသည် (၅၈) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးရှိခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ထုတ်ပြန်သော အချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် တင်ပို့မှုတန်ချိန် (၄) သိန်းကျော်၊ အမေရိကန် ဒေါ်လာ (၁၀၄) သန်း ဖြင့် ကမ္ဘာ့အဆင့် (၇) တွင် ရပ်တည်လျက်ရှိပြီး ဗီယက်နမ်၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ထိုင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ တရုတ်အစရှိသည့် နိုင်ငံများသို့ အများဆုံး တင်ပို့လျက်ရှိပါသည်။

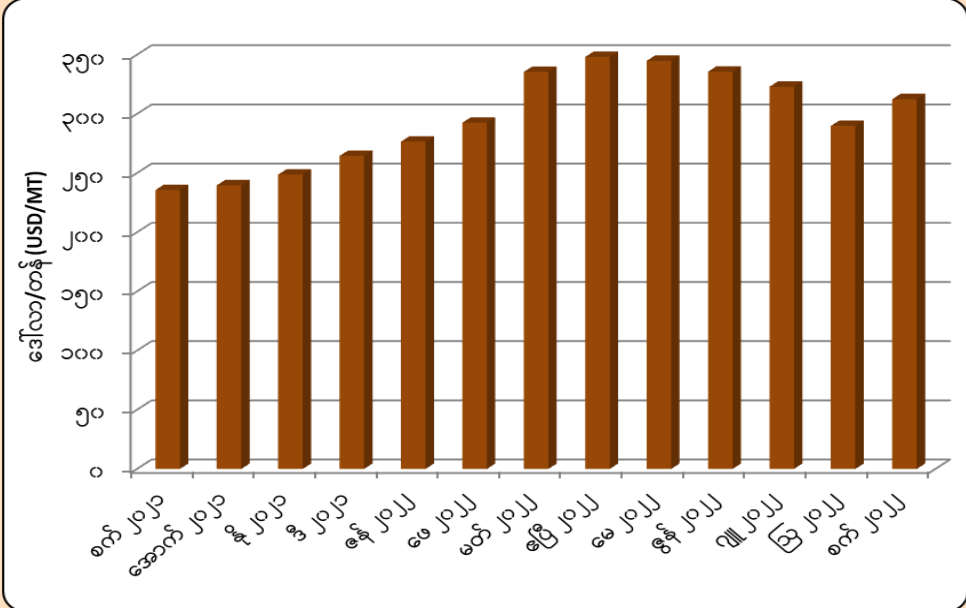
၅။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ အစေ့ထုတ်ပြောင်း တင်သွင်းမှု သည် မက်ထရစ်တန် ချိန် (၂.၆၉) သန်း၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃.၄၇) ဘီလီယံရှိခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့ ဈေးကွက်သို့ တင်သွင်းနေသော နိုင်ငံပေါင်း (၁၂၉) နိုင်ငံရှိခဲ့ပါသည်။ အဓိက တင်သွင်းသောနိုင်ငံများ မှာ မလေးရှား၊ ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး အဆိုပါ (၅) နိုင်ငံ၏ တင် သွင်းမှုပမာဏသည် ကမ္ဘာ့တင်ပို့မှု၏ (၆၅) ရာခိုင်နှုန်း၊ တင်သွင်းမှုတန်ဖိုးသည် (၃၆) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် တင်သွင်းမှု တန်ချိန် (၁၂,၇၀၀) ကျော်၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၉) သန်း ကျော်ဖြင့် ကမ္ဘာ့အဆင့် (၂၂) တွင် ရပ်တည်လျက် ရှိပြီး အိန္ဒိယနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှ အများဆုံး တင်သွင်း လျက်ရှိပါသည်။ (ပုံ-၃)

ပုံ (၃) ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ ကမ္ဘာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်း တင်ပို့၊ တင်သွင်းမှု အခြေအနေ (WITS, World Bank)

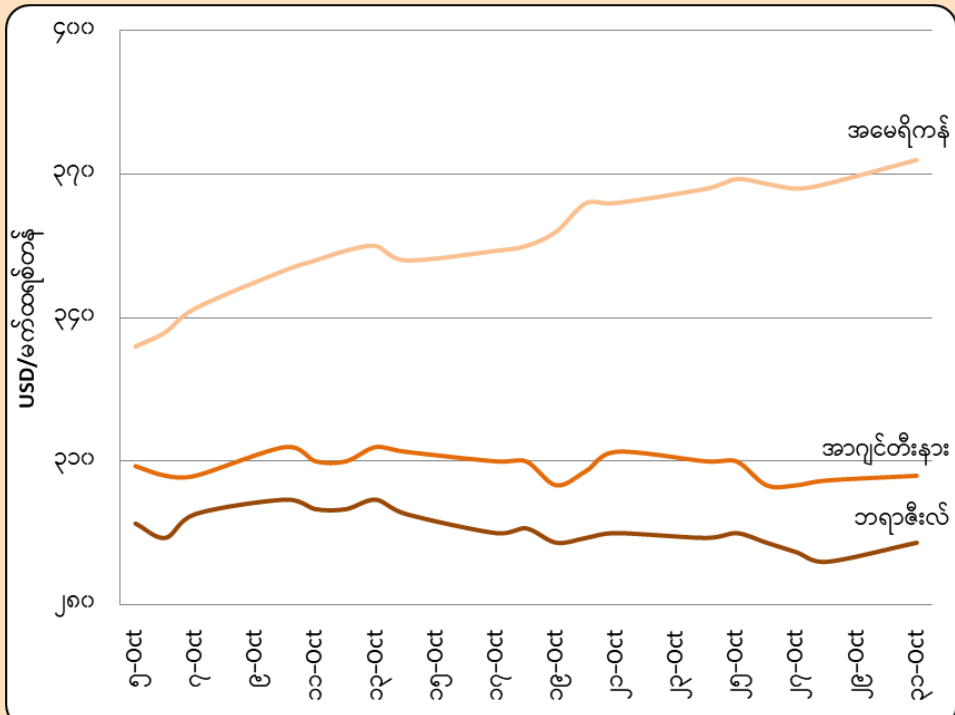
(ဂ) ကမ္ဘာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်းဈေးနှုန်းများ

၆။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလအတွင်း ကမ္ဘာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်း ဈေးနှုန်းများသည် တည်ငြိမ်မှု မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ပြောင်းစေ့တစ်တန်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၄၈.၁၇) ဖြင့် ဈေးအမြင့်ဆုံး ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလသည် ပြောင်း တစ်တန်လျှင် (၂၃၅.၆၂) ဒေါ်လာသာ ရရှိခဲ့သည့်အတွက် တစ်နှစ် တာအတွင်း ဈေးရရှိမှု အနိမ့်ဆုံးဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် နှစ်အစပိုင်းဝန်းကျင်တွင် ဈေးနှုန်းများ ကျဆင်းခဲ့ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မတ်လမှ စတင်ကာ ဈေးသိသိသာသာ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ဈေးနှုန်းများ ပြန်လည်ကျဆင်းခဲ့ပြီး (၂၈၉.၈၄) ဒေါ်လာထိ ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၄)

ပုံ (၄) တစ်နှစ်တာအတွင်း အစေ့ထုတ်ပြောင်းဈေးနှုန်းများ (Indexmundi)

၇။ နိုင်ငံအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်းတင်ပို့မှု ဈေးနှုန်းများ အနက် အမေရိကန်၏ပြောင်းများသည် အခြားနိုင်ငံများထက် သိသိသာသာ ဈေးမြင့်မားနေပါသည်။ ၂၀၂၂ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ လအတွင်းတွင် အမေရိကန်ပြောင်းများသည် ဈေးနှုန်းကျဆင်း ခြင်းမရှိဘဲ ဆက်လက်မြင့်တက်နေပြီး အမြင့်ဆုံးဈေး ရရှိမှုအဖြစ် အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ပြောင်းတစ်တန် လျှင် (၃၇၃) ဒေါ်လာထိ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စက်တင်ဘာလထက် ပြောင်းတစ်တန်လျှင် (၃၆) ဒေါ်လာမြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ စာရင်း အင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူချိန်ကာလတွင် တွေ့ရှိချက် များအရ ဘရာဇီးလ်နှင့် အာဂျင်တီးနားပြောင်းများသည် ဈေးနှုန်း တည်ငြိမ်မှုရှိပြီး အဆိုပါနှစ်နိုင်ငံ၏ ပြောင်းဈေးနှုန်းများသည် အောက်တိုဘာလအစတွင် အမေရိကန်ပြောင်းများနှင့် သိသာစွာ သိသိသာသာ ကွာခြားသွားခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၅)(နောက်ဆက်တွဲ-က)

ပုံ (၅) ၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလအတွင်း နိုင်ငံအလိုက် ပြောင်းတင်ပို့ ဈေးနှုန်းများ (IGC)

(ဃ) အစေ့ထုတ်ပြောင်း နိုင်ငံတကာဈေးကွက်အခြေအနေ

၈။ ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် ဆားဘီးယားနိုင်ငံများတွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလျော့နည်းသွားသော်လည်း တရုတ်၊ ယူကရိန်း၊ ကနေဒါ နှင့် မိုဇ်ဘစ်နိုင်ငံများ၏ ထုတ်လုပ်မှုမြင့်မားခြင်းကြောင့် ကမ္ဘာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည် ပိုမိုတိုးမြှင့်လာနိုင်ပါ သည်။ တရုတ်နိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ပိုင်းစီရင်စုဒေသများနှင့် မြောက်ပိုင်းလွင်ပြင်ဒေသများ၏ မိုးရေချိန် ကောင်းမွန်မှုကြောင့် အစေ့ထုတ်ပြောင်း အထွက်နှုန်းများ ပိုမိုမြင့်မားလာသည့်အတွက် တရုတ်နိုင်ငံ၏ ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် ယခင်နှစ် များထက် ပိုမိုမြင့်တက်လာနိုင်ပါသည်။ ယူကရိန်းနိုင်ငံသည် မျှော်မှန်းအထွက်နှုန်းများ တိုးမြှင့်လာမှုကြောင့် ပြောင်းစိုက်ပျိုး

ထုတ်လုပ်မှု မြင့်တက်လာနိုင်သော်လည်း ပြင်သစ်၊ ရိုမေးနီးယားနှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံတို့၏ ထုတ်လုပ်မှုကျဆင်းခြင်းကြောင့် ဥရောပ သမဂ္ဂနိုင်ငံများ၏ ပြောင်းထွက်ရှိမှုမှာ ကျဆင်းနိုင်ပါသည်။

၉။ အမေရိကန်နိုင်ငံအနေဖြင့် ပြောင်းဈေးနှုန်းများ ကြီးမြင့်လာသောကြောင့် တိရစ္ဆာန်စာအတွက် အခြားအစားထိုးသီးနှံများ အသုံးပြုလာခြင်း၊ အီသီယောပီယမ်ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် ပြောင်းလိုအပ်ချက် လျော့နည်းသွားခြင်း၊ လက်ကျန်ကုန်စည်ပမာဏ နည်းပါး နေခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးရိယာ၊ ရိတ်သိမ်းရေးရိယာနှင့် အထွက်နှုန်းများကျဆင်းခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ထုတ်လုပ်မှုလျော့နည်းနိုင်သည့် အတွက် ပြောင်းတင်ပို့မှု လျော့ကျသွားနိုင်ပါသည်။ ယူကရိန်းနိုင်ငံသည်လည်း ပဋိပက္ခများကြောင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် တင်ပို့မှုထက် တန်ချိန် (၁၄) သန်းကျဆင်းပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၉) သန်းခန့်သာ တင်ပို့နိုင်ဖွယ်ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ပါသည်။ တောင် အာဖရိကနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ ပြောင်းတင်ပို့နိုင်မည့် အခြေအနေကောင်းများ ရှိနေပါသည်။ တောင်အာဖရိကသည် ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု များပြားသော်လည်း ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှုမှာ နည်းပါးသည့်အတွက် အခြားနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့နိုင်သည့် ပမာဏ လုံလောက်စွာ ရှိပါသည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ ပြောင်းဖြူများ အများအပြားတင်ပို့နေသော်လည်း အစေ့ထုတ်ပြောင်း များကိုမူ အာရှနှင့် ဥရောပဒေသများသို့ အများအပြား တင်ပို့လျက်ရှိပါသည်။

၁၀။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဈေးကွက်နှစ်၏ အစပိုင်းတွင် ပါရာဂွေးပြောင်းတင်ပို့မှုသည် စံချိန်သစ်တင်ခဲ့ပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ရောက်သည်အထိ ဆက်လက်မြင့်တက်နေခဲ့ပါသည်။ ပါရာဂွေးနိုင်ငံသည် ၎င်းတို့ထုတ်လုပ်မှု၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ကမ္ဘာ့ ဈေးကွက်သို့ တင်ပို့နေပြီး ယခုဈေးကွက်နှစ်တွင် ပါရာဂွေးနိုင်ငံ၏ ပြောင်းတင်ပို့မှုသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် မက်ထရစ်တန်ချိန် (၂.၇) သန်းအထိ ရောက်ရှိနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပါသည်။ ပါရာဂွေးနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံဖြစ်သော ဘရာဇီးလ် နိုင်ငံသို့ အဓိကတင်ပို့နေခြင်းဖြစ်ပြီး ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံ၏ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးအဓိကလုပ်ကိုင်နေသော တောင်ပိုင်းဒေသများသို့ အများဆုံး တင်ပို့နေရပါသည်။ အဆိုပါတောင်ပိုင်းဒေသများသည် ၎င်းတို့နိုင်ငံ၏ ပြောင်းအဓိကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သော အနောက် အလယ်ပိုင်းဒေသများမှ ဝယ်ယူခြင်းထက် နယ်စပ်ဂိတ်ဖြတ်ကျော်ပြီး ပါရာဂွေးနိုင်ငံမှ တင်သွင်းခြင်းက သယ်ယူစရိတ် ပိုမို သက်သာစေသောကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ဝယ်လိုအားများနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပါရာဂွေးနိုင်ငံသည် ချီလီနှင့် ပီရူးနိုင်ငံများသို့ ပြောင်း တင်ပို့ရန်အတွက် အိမ်နီးချင်းဖြစ်သော အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် တင်ပို့နေရပြီး ယခုနှစ် ဩဂုတ်လအတွင်း အာဂျင်တီးနား နိုင်ငံသို့ ဖြတ်သန်း၍ ပြောင်းတင်ပို့မှုမှာ တန်ချိန် (၃) သိန်းဝန်းကျင်ထိ ရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပါရာဂွေးနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ပြောင်း ဈေးကွက်သို့ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်နေသော အလားအလာကောင်းသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

၁၁။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ ပြောင်းတင်သွင်းမှုသည် အမေရိကန်နှင့် ယူကရိန်းနိုင်ငံတို့ကြောင့် ကျဆင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပြီး တရုတ်ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင်မူ တိရစ္ဆာန်စာအဖြစ် အသုံးပြုမှုအတွက် အခြားသီးနှံများထက် ပိုမိုလိုအပ်ချက်များလာနိုင် ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပါသည်။ ထို့သို့ ပြည်တွင်းပြောင်းလိုအပ်ချက် များပြားနေသည့်အတွက် ပြည်တွင်း၌ ပြောင်းဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာနိုင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း စားသောက်ကုန်ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာမှုကြောင့် အီသီယောပီယမ်ထုတ်လုပ်ရန် ပြောင်း အသုံးပြုမှုကို တရုတ်အစိုးရမှ မူဝါဒချမှတ်ကာ ကန့်သတ်ထားသဖြင့် စားသောက်ကုန်၊ မျိုးစေ့နှင့် စက်ရုံသုံးအတွက် ပြောင်းစေ့ လိုအပ်ချက်သည် ကျဆင်းနိုင်ပါကြောင်း သုံးသပ်ခဲ့ကြပါသည်။ တောင်ကိုရီးယားနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့တွင်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ်ထက် ပြောင်းတင်သွင်းမှု အနည်းငယ်ကျဆင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပြီး ဂျပန်နိုင်ငံသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းအစား ဆန်ကို ပိုမို သုံးစွဲရန် ကြိုတင်စီမံထားသည့်အတွက် တင်သွင်းမှု အနည်းငယ်ကျဆင်းနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၂။ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၏ ပြောင်းတင်သွင်းမှုသည် တိရစ္ဆာန်စာလိုအပ်ချက် ကြီးထွားလာမှုကြောင့် ယခင်နှစ်ထက် အနည်းငယ် မြင့်တက်ပြီး မက်ထရစ်တန်ချိန် (၁၇.၇) သန်းခန့် စံချိန်တင်တင်သွင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပါသည်။ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံတွင်

နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ကြက်မွေးမြူရေးကဏ္ဍအတွက် အစေ့ထုတ်ပြောင်းကို အဓိက သုံးစွဲလာကြသလို ပြည်တွင်းကြက်မွေးမြူရေးကဏ္ဍကိုလည်း တိုးချဲ့ရန်ဆောင်ရွက်နေသဖြင့် အစေ့ထုတ်ပြောင်းလိုအပ်ချက်မှာ ယခင်ကထက် ပိုမိုများပြားလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးနိုင်ငံများတွင် ပါဝင်သော်လည်း ပြောင်းဖြူများသာ အဓိကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့်အတွက် ပြည်တွင်းတိရစ္ဆာန်စာလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်တင်းပေးနိုင်ဘဲ ပြည်ပမှ တင်သွင်းသော အစေ့ထုတ်ပြောင်း (ပြောင်းဝါ) များကိုသာ အားထားနေရပါသည်။

၁၃။ အီရန်နိုင်ငံသည် ပြောင်းကို ဘရာဇီးလ်နှင့် ရုရှားနိုင်ငံတို့မှ အဓိကတင်သွင်းနေရပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ်ထက် ပိုမိုတင်သွင်းရန် ရည်ရွယ်ထားကြပါသည်။ ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံသည်လည်း ပြောင်းပမာဏအနည်းငယ် ပိုမိုတင်သွင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပြီး ပြောင်းနှင့် ဘာလီနှစ်ခုပေါင်းတင်သွင်းမှုသည် ယခင်နှစ်ထက် (၂) ရာခိုင်နှုန်းခန့် မြင့်တက်နိုင်ကြောင်း ကြိုတင်တွက်ချက်ထားကြပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်း တင်သွင်းမှုမြင့်မားသော ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည်လည်း ယခင်နှစ်ထက် တန်ချိန် (၁.၄) သန်း တိုးမြှင့်တင်သွင်းပြီး စုစုပေါင်းတန်ချိန် (၁၂) သန်းထိ တင်သွင်းနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံ၏ ကုန်စည်ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်ခြင်းသည် ဗီယက်နမ်ပြောင်းတင်သွင်းမှုကို ထိခိုက်နိုင်ပြီး ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးကဏ္ဍကိုလည်း အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

၁၄။ ပြောင်းအဓိက တင်ပို့သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည့် အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် စံချိန်တင်ပမာဏထက် တန်ချိန် (၁.၅) သန်းလျော့ကျပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းတန်ချိန်စုစုပေါင်း (၄၁) သန်းတင်ပို့နိုင်ဖွယ်ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ကြပါသည်။ ကမ္ဘာ့ပြောင်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်တင်းပေးနေသော ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံသည် ယခင်စံချိန်တင်ထုတ်လုပ်မှုများထက် ကျော်လွန်၍ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ဖွယ်ရှိနေပြီး တင်ပို့မှုပမာဏမှာလည်း ယခုနှစ်တွင် စံချိန်တင်နိုင်ဖွယ်ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းထားကြပါသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ပြောင်းကို ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ဗီယက်နမ်နှင့် နီပေါနိုင်ငံများသို့ အဓိကတင်ပို့လေ့ရှိပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် တန်ချိန် (၉) သိန်းခန့် ကျဆင်းပြီး တန်ချိန် (၂.၄) သန်းသာ တင်ပို့နိုင်ဖွယ်ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ပါသည်။

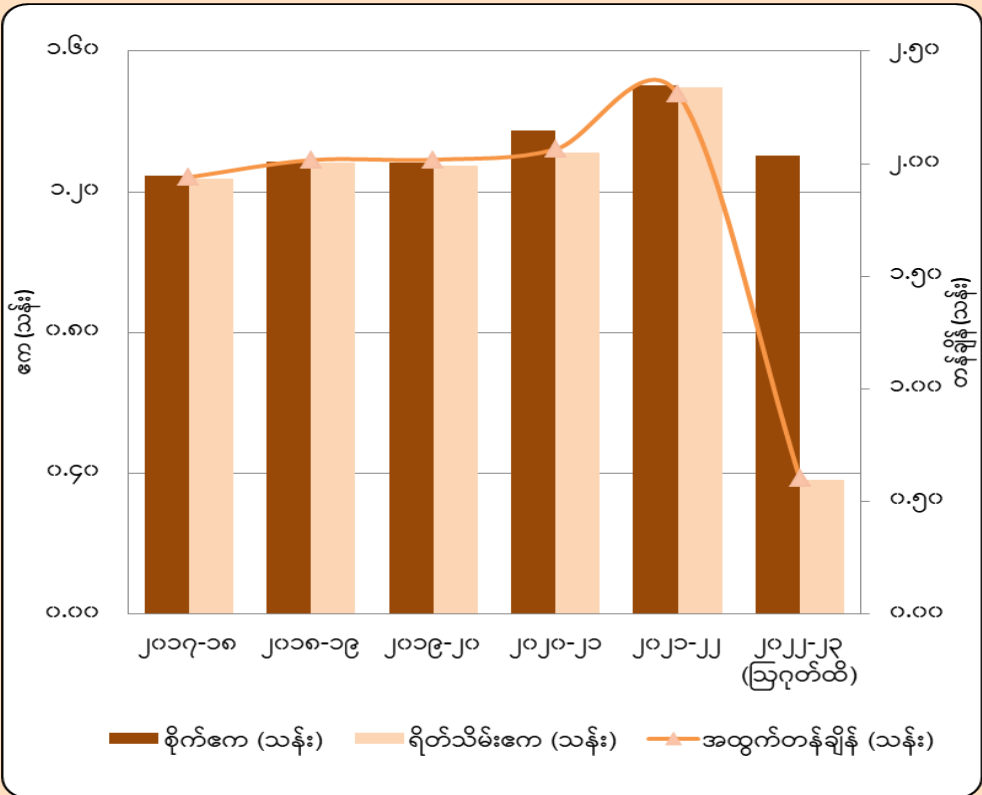
(c) မြန်မာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု

၁၅။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစေ့ထုတ်ပြောင်းကို မိုးရာသီ၌ အဓိကစိုက်ပျိုးကြပြီး တိရစ္ဆာန်စာအဖြစ် အသုံးပြုရန် အဓိကထား စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မွေးမြူရေးကဏ္ဍအတွက် အခြေခံအကျဆုံး အစာကုန်ကြမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပြီး မွေးမြူရေးအစာစပ်ရာတွင် ၎င်းကို (၄၀-၅၅) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ထည့်သွင်းအသုံးပြုလေ့ရှိကြပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းသည် ပြည်တွင်းပြည်ပလိုအပ်ချက် မြင့်မားသော သီးနှံတစ်ခုဖြစ်သကဲ့သို့ပင် အခြားသီးနှံများထက် ဈေးကွက်ခိုင်မာသောကြောင့် တောင်သူများ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရန် ပိုမိုစိတ်ဝင်စားလာကြပြီး မြေလွတ်မြေရိုင်းများတွင်ပါ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးလာကြပြီး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ပိုမိုတိုးတက်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသော အစေ့ထုတ်ပြောင်းမျိုးများမှာ တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် ဆင်းရွှေလီစပ်မျိုး၊ ဧကရီ၊ ရေဆင်းစပ်မျိုး (၃)၊ ရေဆင်းစပ်မျိုး (၅)၊ ၈၈၈ မျိုး၊ ၉၉၉ မျိုးတို့ဖြစ်ပြီး မြေပြန့်ဒေသများတွင်မူ ရွှေဝါ (၁)၊ စူဝမ် (၃)၊ ရေဆင်းစပ်မျိုး (၂)၊ ရေဆင်း စပ်မျိုး (၄) တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းသည် မြေဆီလွှာထဲမှ အာဟာရသုံးစွဲမှုများသော သီးနှံတစ်ခုဖြစ်သဖြင့် မြေဆီဩဇာ ထက်သန်သည့်မြေများတွင် စိုက်ပျိုးပါက အထွက်နှုန်းပိုမိုကောင်းမွန်နိုင်ပါသည်။

၁၆။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ဧရိယာ (၁.၂၅) သန်းခန့်ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် စိုက်ဧရိယာ (၁.၅) သန်းကျော် အထိရှိခဲ့သည့်အတွက် (၅) နှစ်အတွင်း (၁၇) ရာခိုင်နှုန်းခန့် တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂

ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ယခင်နှစ်များထက် အထွက်နှုန်း အနည်းငယ်ကျဆင်းခဲ့သော်လည်း ရိတ်သိမ်းဧရိယာမှာ ယခင်နှစ်ထက် ဧက (၂) သိန်းခန့် ပိုမိုရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့သည့်အတွက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း ထွက်ရှိမှုမှာ (၅) နှစ်အတွင်း အမြင့်ဆုံးစံချိန်ရရှိခဲ့ပါသည်။

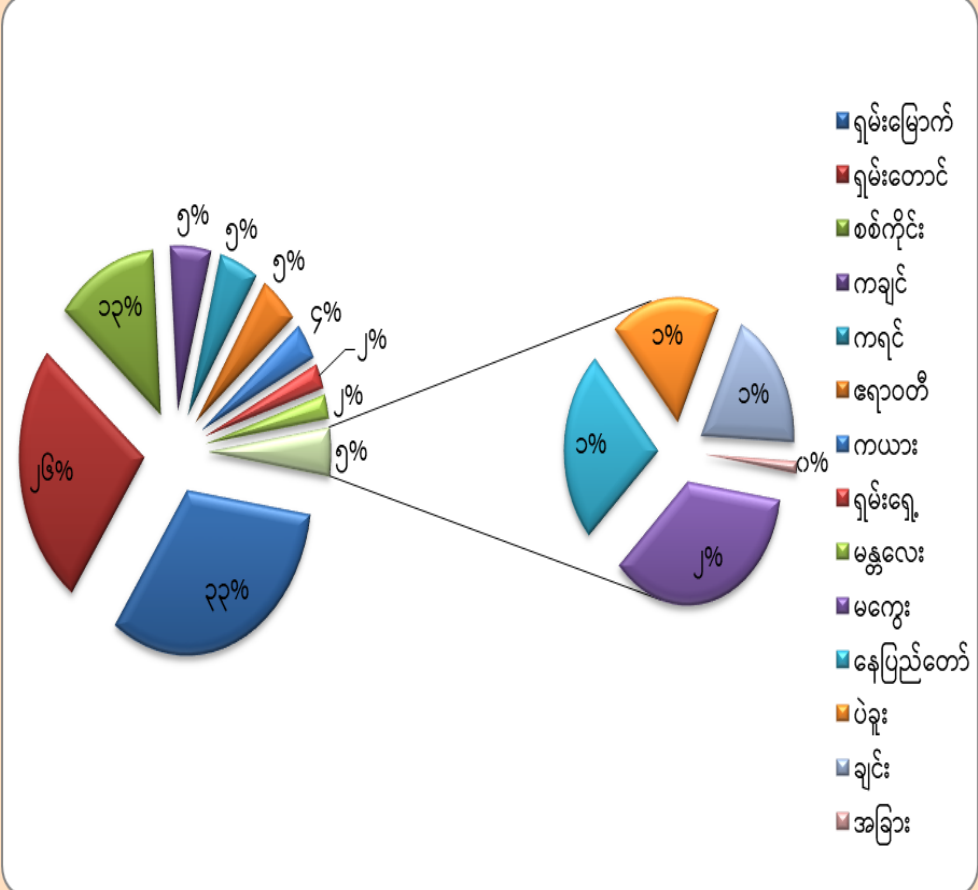
၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်၊ ဩဂုတ်လအထိ စိုက်ပျိုးပြီးစီးမှု တွင် စိုက်ဧက (၁.၃) သန်းကျော် စိုက်ပျိုး ပြီးစီးထားပြီး ရိတ်သိမ်းဧက (၃.၈) သိန်းခန့်မှ တန်ချိန် (၆) သိန်းကျော် ထွက်ရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက် များသည် လယ်ယာမြေပုံစံ (၇) ရှိသော ပြောင်းစိုက်ပျိုးသည့် မြေများမှ ကောက်ယူရရှိထားသော အချက်အလက်များ ဖြစ်သဖြင့် လယ်ယာမြေပုံစံ (၇) မရှိသောမြေများမှ ပြောင်းစိုက်ပျိုးထွက်ရှိမှု အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြောင်းစိုက်ပျိုးထွက်ရှိမှုသည် ယခုကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များထက် ပိုမိုများပြားနိုင်ပါသည်။ (ပုံ-၆)(နောက်ဆက်တွဲ-ခ)

ပုံ (၆) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု (လယ်/စီ/အင်း)

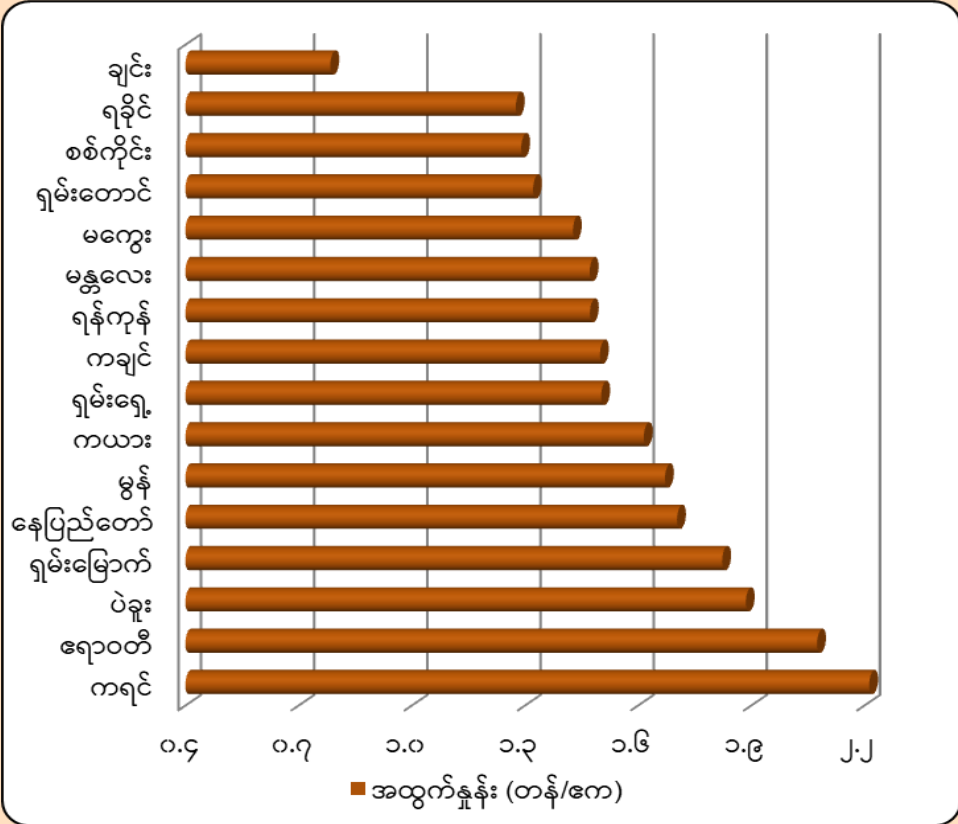
၁၇။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစေ့ထုတ်ပြောင်းကို ရှမ်းပြည်နယ် တွင် အဓိကစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိပြီး ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းဒေသများတွင် အများဆုံးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး တို့တွင်လည်း အများအပြား စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက် ရှိပါသည်။ ပြည်တွင်း အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ (၃၃) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ ထုတ်လုပ်လျက်ရှိနေပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ယင်းဒေသ တစ်ခုတည်းမှ တန်ချိန် (၇) သိန်းခွဲကျော် ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ အစေ့ထုတ်ပြောင်း ထုတ်လုပ်မှုသည် မြန်မာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်း ထုတ်လုပ်မှု၏ (၆၁) ရာခိုင်နှုန်းထိရှိနေပြီး ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ပြောင်းစေ့ တန်ချိန် (၁.၄) သန်းကျော် ထုတ်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးသည် စုစုပေါင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု၏ (၁၃) ရာခိုင်နှုန်း၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့သည် စုစုပေါင်းထုတ်လုပ်မှု၏ (၅) ရာခိုင်နှုန်းစီ အသီးသီးထုတ်လုပ်လျက် ရှိပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှု

အနည်းဆုံးဒေသများမှာ ချင်းပြည်နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် မွန်ပြည်နယ်တို့ဖြစ်ပြီး တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတွင်မူ အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပုံ-၇) (နောက်ဆက်တွဲ-ခ)

ပုံ (၇) ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်၏ ဒေသအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း ထုတ်လုပ်မှု (လယ်/စီ/အင်း)

၁၈။ ဒေသအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း အထွက်နှုန်းများကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြည့်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းဒေသ များဖြစ်သော ကရင်ပြည်နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့သည် အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးဖြစ်သော ရှမ်းပြည်နယ်ထက် အထွက် နှုန်း သာလွန်နေကာ တစ်ဧကအထွက်နှုန်း အများဆုံးဖြစ် ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အထွက်နှုန်း အကောင်းဆုံးဖြစ်သော ကရင်ပြည်နယ်တွင် ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်၌ ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ် ဧကလျှင် ပြောင်းတန်ချိန် (၂.၂၁) တန် (၈၈.၇ တင်း) နှုန်း ထွက်ရှိခဲ့ပြီး ပြောင်းထုတ်လုပ်မှု အများဆုံးဖြစ်သော ရှမ်းပြည် နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် တစ်ဧကလျှင် (၁.၈၂) တန် (၇၃.၀၈ တင်း) နှုန်းသာထွက်ရှိခဲ့ပါသည်။ (ပုံ၈)

ပုံ (၈) ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်၏ ဒေသအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း အထွက်နှုန်း များ

၁၉။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကအတွက် (၃၀၆,၄၇၉) ကျပ်ကုန်ကျပြီး တစ်ဧကအထွက် နှုန်းမှာ (၆၂.၉၈) တင်းထွက်ရှိကာ တစ်တင်းလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် (၆,၄၉၈) ကျပ်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါနှစ်အတွက် ဇယား (၁) ဘဏ္ဍာနှစ်အလိုက် တောင်သူအရင်းကြေးဈေးနှုန်းနှင့် အထွက်နှုန်းများ

ဘဏ္ဍာနှစ်	ကုန်ကျစရိတ် (ကျပ်/ဧက)	အထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)	တောင်သူရဈေး (ကျပ်/တင်း)	အရင်းကြေး ဈေးနှုန်း (ကျပ်/တင်း)	အရင်းကြေး အထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)	ဝင်ငွေ (ကျပ်/ဧက)	အမြတ် (ကျပ်/ဧက)
၂၀၁၈-၂၀၁၉	၃၀၆,၄၇၉	၆၂.၉၈	၆,၄၉၈	၄,၈၆၆	၄၇.၁၇	၄၀၉,၂၄၄	၁၀၂,၇၆၅
၂၀၁၉-၂၀၂၀	၃၂၀,၆၂၈	၆၃.၄၆	၇,၅၅၅	၅,၀၅၂	၄၂.၄၄	၄၇၉,၄၄၀	၁၅၈,၈၁၂
၂၀၂၀-၂၀၂၁	၃၅၆,၇၅၄	၆၃.၁၂	၉,၄၀၄	၅,၆၅၂	၃၇.၉၄	၅၉၃,၅၈၀	၂၃၆,၈၂၆
၂၀၂၁-၂၀၂၂	၄၀၆,၀၀၀	၆၁.၈၄	၁၀,၀၀၀	၆,၅၆၅	၄၀.၆၀	၆၁၈,၄၀၀	၂၁၂,၄၀၀

တောင်သူများသည် တစ်ဧကလျှင် (၄၇.၁၇) တင်းထွက်ရှိပြီး တစ်တင်းလျှင် (၆,၄၉၈) ကျပ်ရရှိပါက စိုက်ပျိုးစရိတ်အတွက် အရင်းကြေးမည်ဖြစ်ပြီး တစ်ဧကလျှင် (၆၂.၉၈) တင်းထွက်ရှိပါက တစ်တင်းလျှင် (၄,၈၆၆) ကျပ် ရရှိမှသာ အရင်းကြေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကအတွက် (၃၂၀,၆၂၈) ကျပ် ကုန်ကျခဲ့ပြီး တစ်ဧက လျှင် (၆၃.၄၆) တင်းထွက်ရှိကာ တစ်တင်းလျှင် (၇,၅၅၅) ကျပ်နှုန်းရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧက လျှင် (၄၂.၄၄) တင်းထွက်ရှိပြီး တစ်တင်းလျှင် (၇,၅၅၅) ကျပ်ရရှိပါက အရင်းကြေးနိုင်သလို တစ်ဧကလျှင် (၆၃.၄၆) တင်း ထွက်ရှိပြီး တစ်တင်းလျှင် (၅,၀၅၂) ကျပ် ရရှိပါကလည်း ကုန်ကျစရိတ်ကြေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တောင်သူတစ်ဧကကုန်ကျစရိတ်မှာ (၃၅၆,၇၅၄) ကျပ်ဖြစ်ပြီး တစ်ဧကလျှင် (၆၃.၁၂) တင်း ထွက်ရှိကာ တစ်တင်းလျှင် (၅,၆၅၂) ကျပ် ဈေးရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါနှစ်အတွက် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် (၃၇.၉၄) တင်းထွက်ရှိပြီး တစ်တင်း လျှင် (၉,၄၀၄) ကျပ်ရရှိပါက အရင်းကြေးနိုင်မည် ဖြစ်သကဲ့သို့ တစ်ဧကလျှင် (၆၃.၁၂) တင်းထွက်ရှိပြီး တစ်တင်းလျှင် (၅,၆၅၂) ကျပ်ရရှိပါက စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကုန်ကျစရိတ်အတွက် အရင်းကြေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တောင်သူ

တစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် (၄၀၆,၀၀၀) ကျပ်ကုန်ကျခဲ့ပြီး အထွက်နှုန်းမှာ (၆၁.၈၄) တင်းသာထွက်ရှိခဲ့ကာ တစ်တင်းလျှင် (၁၀,၀၀၀) ကျပ်ရရှိခဲ့သဖြင့် အဆိုပါနှစ်အတွက် တောင်သူတစ်ဦးသည် တစ်ဧကလျှင် (၄၀.၆) တင်းထွက်ရှိပြီး တစ်တင်းလျှင် (၁၀,၀၀၀) ကျပ်ရရှိပါက အရင်းကြေးနိုင်မည်ဖြစ်သလို တစ်ဧကလျှင် (၆၁.၈၄) တင်းထွက်ရှိပြီး တစ်တင်းလျှင် (၆,၅၆၅) ကျပ်ရရှိပါက အရင်းကြေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ မှ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း တောင်သူအမြတ်ငွေ ရရှိမှုအနေဖြင့် ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်သည် ပျမ်းမျှတစ်ဧကလျှင် (၂၃၆,၈၂၆) ကျပ်အမြတ်ရရှိခဲ့သဖြင့် အမြတ်ငွေရရှိမှု အမြင့်ဆုံးနှစ်ဖြစ်ခဲ့ကာ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်သည် တစ်ဧကလျှင် (၁၀၂,၇၆၅) ကျပ်သာ အမြတ်ရရှိခဲ့သဖြင့် အမြတ်ငွေရရှိမှု အနည်းဆုံးနှစ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ (ဇယား-၁)

(စ) မြန်မာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်း သုံးစွဲမှုနှင့် အာဟာရပါဝင်မှု

၂၀။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစေ့ထုတ်ပြောင်းကို တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးကဏ္ဍအတွက် အဓိကအသုံးပြုကြသဖြင့် ပြောင်းလိုအပ်ချက် သည် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးကဏ္ဍတိုးတက်မှုနှင့်အတူ ယှဉ်တွဲနေပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းကို အသားစားနှင့် ဥစားကြက် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများတွင် (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့် အသုံးပြုနေကြပြီး ကြက်အကောင်ရေမှာလည်း ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် (၉၇.၈၉၁) သန်းအထိ တိုးပွားလာသဖြင့် တိရစ္ဆာန်အစာစပ်လုပ်ငန်း၏ ပြောင်းလိုအပ်ချက်သည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုမို များပြားလာပါသည်။ မွေးမြူရေးစပ်စာများတွင် အသုံးပြုလျက်ရှိသော အစာကုန်ကြမ်းများအနက် ပြောင်းသည် (၄၆.၉၄) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပါဝင်နေခြင်း၊ ငါးစာတောင့်ထုတ်လုပ်သည့်စက်ရုံများတွင်လည်း ပြောင်းသည် (၆.၄၁) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပါဝင်နေ ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းတန်ချိန် (၁.၃၇၅) သန်းခန့်လိုအပ်မည်ဟု ခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားကြပါသည်။ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် အသားစားကြက်အတွက် မွေးမြူရေးအစာတန်ချိန် (၁.၄၄၅) သန်းထုတ်လုပ်ခဲ့ပြီး ၎င်းတွင် ပြောင်း ပမာဏတန်ချိန် (၀.၇၂၅) သန်း အသုံးပြုခဲ့သည့်အတွက် ပြောင်းသုံးစွဲမှုသည် အသားစားကြက်အတွက် အစာထုတ်လုပ်မှုတွင် (၅၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ပင် ရှိနေပါသည်။ ထို့အတူ အဆိုပါနှစ်တွင် ဥစားကြက်အတွက် မွေးမြူရေးအစာထုတ်လုပ်မှုသည် တန်ချိန် (၀.၅) သန်းရှိခဲ့ပြီး ပြောင်းပါဝင်မှုသည် တန်ချိန် (၀.၂၅၈) သန်း ပါဝင်ခဲ့သဖြင့် ဥစားကြက်အတွက် ပြောင်းသုံးစွဲမှုသည်လည်း (၅၂) ရာခိုင်နှုန်းဝန်းကျင် ရှိနေပါသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငါးမွေးမြူရေးကန်များတွင် အသုံးပြုသော အစာအမျိုးအစား များအနက် ဖွဲနုနှင့်ပြောင်းကို ရောနှောကျွေးသော ငါးမွေးကန်ရာခိုင်နှုန်းများမှာ (၄၆.၆၇) ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိနေသည့်အတွက် ငါးမွေးကန်များအတွက် ပြောင်းလိုအပ်ချက်မှာလည်း မြင့်မားနေပါသည်။

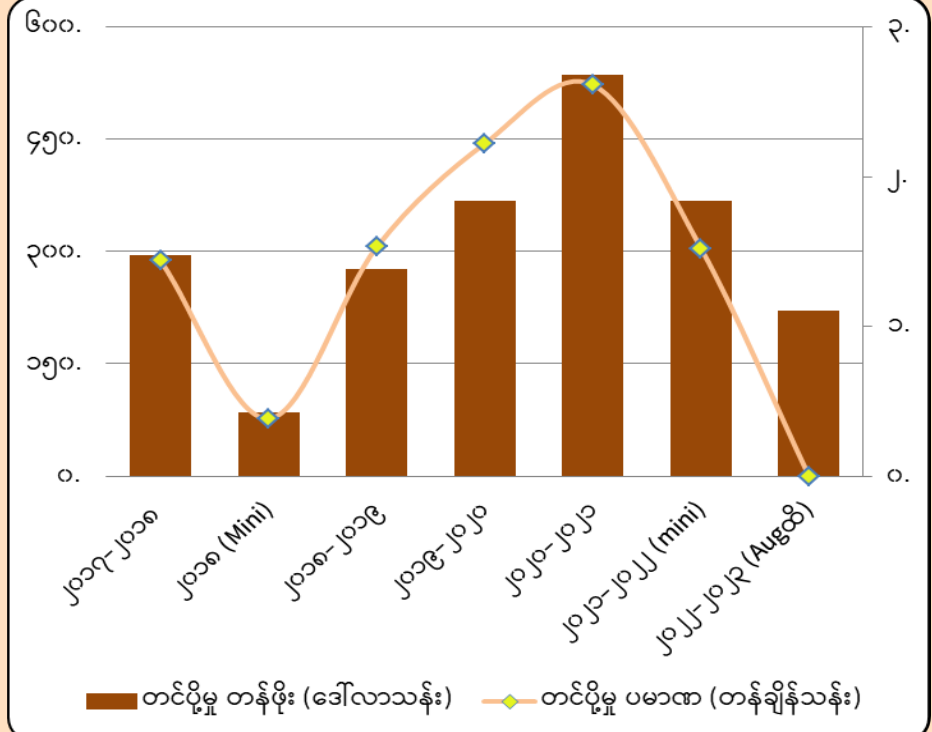
၂၁။ ပြောင်းသည် ဆီကြိတ်ဖတ်များကဲ့သို့ အသားဓာတ်ပါဝင်မှု မများသော်လည်း ကစီဓာတ်အတွက် လိုအပ်ခြင်း၊ အစာစပ် ဖော်မြူလာများတွင် အဓိကအသုံးပြုသည့် ကုန်ကြမ်းဖြစ်ခြင်း၊ အခြားကုန်ကြမ်းများထက် ဈေးနှုန်းတွက်ချက်ပြီး ပြည်တွင်း ဌာပင် အလွယ်တကူရရှိနိုင်ခြင်း၊ အစာစပ်စက်ရုံများ၏ သတ်မှတ်အရည်အသွေးနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ပြည်တွင်း တိရစ္ဆာန်စာဈေးကွက်တွင် အသုံးများခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မွေးမြူရေးစပ်စာတွင် အသုံးပြုရန်အတွက်ရှိရမည့် ပြောင်းအစိုဓာတ်မှာ (၁၅) ရာခိုင်နှုန်းအောက်ဖြစ်ပြီး အသားဓာတ်ပါဝင်မှုမှာ (၇) ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါသည်။ ပြောင်းအတွက် သတ်မှတ်ထားသော Aflatoxin ပါဝင်မှုပမာဏမှာ (၀-၅၀) ppb (parts per billion) ဖြစ်ပြီး ၎င်းထက်ကျော်လွန်ပါက တိရစ္ဆာန်များအတွက် အန္တရာယ် ရှိနိုင်သဖြင့် ပြောင်းထုတ်လုပ်သူများအနေဖြင့် အထူးသတိထားသင့်ပါသည်။

(ဆ) မြန်မာ့အစေ့ထုတ်ပြောင်းကုန်သွယ်မှု

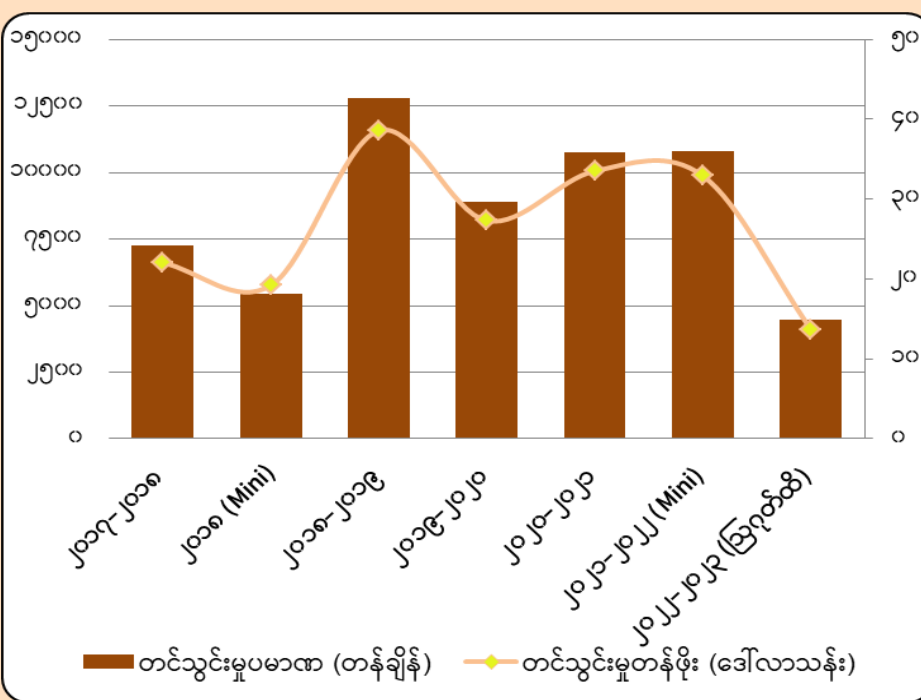
၂၂။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အစေ့ထုတ်ပြောင်း တင်ပို့မှုအနေဖြင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း နိုင်ငံပေါင်း (၁၉) နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ခဲ့ပြီး အဓိကတင်ပို့လျက်ရှိသောနိုင်ငံများမှာ ထိုင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊

တရုတ်နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ပြောင်းတင်ပို့မှုအများဆုံးနှစ်မှာ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်ဖြစ်ပြီး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅၃၆) သန်း ကျော် တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယတင်ပို့မှုအများဆုံးနှစ်မှာ (၂၀၁၉-၂၀၂၀) ဘဏ္ဍာနှစ်ဖြစ်ပြီး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၆၈) သန်း ကျော်ဖိုး တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း (၉) နိုင်ငံသို့ တန်ချိန် (၁.၄၃) သန်း၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၉၄.၅) သန်း တင်ပို့ခဲ့ပြီး အဓိကတင်ပို့ခဲ့သောနိုင်ငံမှာ တရုတ်နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်တွင် မြန်မာ့ပြောင်းတင်ပို့မှု၏ (၉၇) ရာခိုင်နှုန်းကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း (၁၁) နိုင်ငံသို့ တန်ချိန် (၁.၅၃) သန်း၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၇၇.၀၈) သန်းတင်ပို့ခဲ့ပြီး အဓိကတင်ပို့ခဲ့သောနိုင်ငံများမှာ တရုတ်နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ နှစ်တွင် ပြောင်းတင်ပို့မှု၏ (၄၅) ရာခိုင်နှုန်းကို တရုတ်နိုင်ငံသို့လည်းကောင်း၊ (၄၁) ရာခိုင်နှုန်းကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့လည်းကောင်း တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း (၁၈) နိုင်ငံသို့ တန်ချိန် (၂.၂၂) သန်း၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၆၈.၃၇) သန်း တင်ပို့ခဲ့ပြီး အဓိကတင်ပို့ခဲ့သောနိုင်ငံမှာ ထိုင်းနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်တွင် ပြောင်းတင်ပို့မှု၏ (၇၃) ရာခိုင်နှုန်း ကို ထိုင်းနိုင်ငံ၊ (၁၁) ရာခိုင်နှုန်းကို အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ အသီးသီးတင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း (၁၀) နိုင်ငံသို့ တန်ချိန် (၂.၆၁) သန်း၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅၃၆.၃၄) သန်း တင်ပို့ခဲ့ပြီး အဓိကတင်ပို့ခဲ့သောနိုင်ငံများမှာ ထိုင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါနှစ်တွင် မြန်မာ့ပြောင်းတင်ပို့မှု၏ (၈၆) ရာခိုင်နှုန်းကို ထိုင်းနိုင်ငံ၊ (၈) ရာခိုင်နှုန်းကို ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ (၄) ရာခိုင်နှုန်းကို တရုတ်နိုင်ငံတို့သို့ အသီးသီး တင်ပို့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ (minibudget) တွင် (၈) နိုင်ငံသို့ တန်ချိန် (၁.၅၂) သန်း၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၆၈.၂၂) သန်း တင်ပို့ခဲ့ပြီး အဓိကတင်ပို့ခဲ့သောနိုင်ငံများမှာ ထိုင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ အဆိုပါနှစ်တွင် ပြောင်းတင်ပို့မှု စုစုပေါင်း၏ (၄၈) ရာခိုင်နှုန်းကို တရုတ်နိုင်ငံ၊ (၂၃) ရာခိုင်နှုန်းကို ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ (၂၁) ရာခိုင်နှုန်းကို ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသို့ အသီးသီး တင်ပို့ခဲ့ကြပါသည်။ (၂၀၂၂-၂၀၂၃) ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ဧပြီလမှ ဩဂုတ်လအထိ နိုင်ငံပေါင်း (၇) နိုင်ငံသို့ ပြောင်းတန်ချိန် (၇) သိန်း ကျော်၊ အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၂၁.၆၂) သန်း တင်ပို့ထားခဲ့ပြီး အဓိက တင်ပို့ခဲ့သော နိုင်ငံများမှာ ထိုင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလမှ ဩဂုတ်လအထိ (၄) လအတွင်း ပြောင်းတင်ပို့မှုသည် တန်ချိန် (၇) သိန်းကျော်အထိ ရှိနေပြီဖြစ်သည့် အတွက် ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ပြည်ပသို့ ပြောင်းတင်ပို့မှု မြင့်မားနိုင်ချေရှိပါသည်။ (ပုံ-၉) (နောက်ဆက်တွဲ-ဂ)

ပုံ (၉) နှစ်အလိုက် ပြောင်းတင်ပို့မှု အခြေအနေ (MOC)

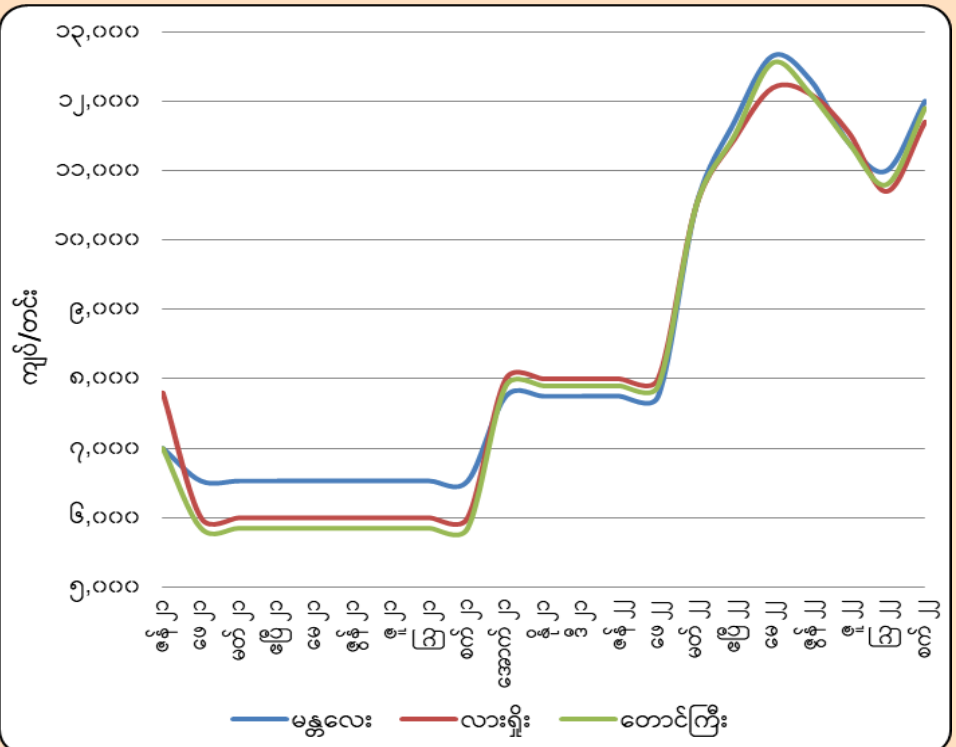
ပုံ (၁၀) နှစ်အလိုက် ပြောင်းတင်ပို့မှု အခြေအနေ (MOC)

၂၃။ မြန်မာနိုင်ငံ၏မ အစေ့ထုတ်ပြောင်းတင်သွင်းမှုသည် ပမာဏ အားဖြင့် အနည်းငယ်သာရှိပြီး ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ပြောင်း တန်ချိန် (၇၂၆၆.၆၈၃)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၂၂.၀၄၁) သန်း၊ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ပြောင်းတန်ချိန် (၁၂,၇၉၉.၇၄)၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၈.၅၇၇) သန်း၊ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် (၈,၉၁၅.၁၇) တန်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန် ဒေါ်လာ (၂၇.၃၀၄) သန်း၊ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် (၁၀,၇၆၉) တန်၊ တန်ဖိုးအမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၃.၅၂၈) သန်း၊ ၂၀၂၁-၂၀၂၂

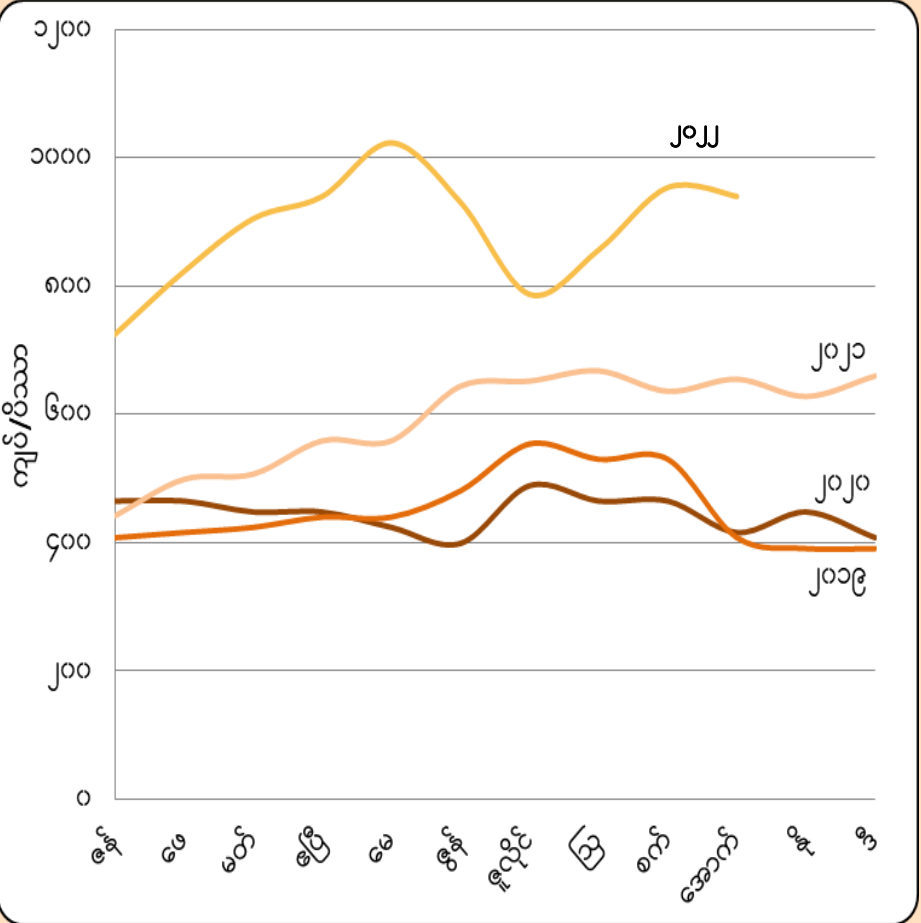
(Minibudget) တွင် ပြောင်းတန်ချိန် (၁၀,၇၈၀.၈၃) တန်၊ တန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၂.၉၂၅) သန်း၊ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ဧပြီလမှ ဩဂုတ်လအတွင်း ပြောင်းတင်သွင်းမှု တန်ချိန် (၄၄၈၅.၈၃) တန်၊ တန်ဖိုး အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁၃.၇၀၂) သန်းအသီးသီး တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ အဓိကတင်သွင်းသည့်နိုင်ငံများမှာ အိန္ဒိယနှင့်ထိုင်းနိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ပြောင်းများကို နယ်စပ်မှ တင်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ ပင်လယ်ရေကြောင်း အသုံးပြုကာ တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ပြောင်းများကို ယခင်က နယ်စပ်ဂိတ်များမှသာ တင်သွင်းခဲ့ကြသော်လည်း ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ဘဏ္ဍာနှစ်မှစတင်ကာ ပင်လယ်ရေကြောင်းမှတစ်ဆင့် တင်သွင်းမှုများရှိလာခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁၀)

(၉) အစေ့ထုတ်ပြောင်းပြည်တွင်းဈေးနှုန်းများ

၂၄။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းသည် ယခုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်းတွင် တောင်သူများအကြား ရေပန်းစားလာပြီး တောင်သူအများစုသည် ဝင်ငွေပိုမိုရရှိသော ပြည်ပဈေးကွက်ကို ပိုမို အားထားလာကြသဖြင့် အစေ့ထုတ်ပြောင်းဈေးနှုန်းများသည် သိသိသာသာ မြင့်တက်လာပါသည်။ တောင်သူများရရှိသော ဈေးများသည်လည်း ယခင်ကထက် ပိုမိုမြင့်တက်လာပြီး ဒေသအလိုက် အနည်းငယ် ကွာခြားနိုင်ပါသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလအတွင်း လာရှိုး၌ တောင်သူတစ်ဦးသည် အမြင့်ဆုံးရဈေးအဖြစ် တစ်တင်းလျှင် (၁၂,၁၉၀) ကျပ်ဖြင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလတွင် ရရှိခဲ့ပြီး အနိမ့်ဆုံး ရဈေးအဖြစ် တစ်တင်းလျှင် (၆,၀၀၀) ကျပ်ဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီမှ စက်တင်ဘာလအထိ ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ မန္တလေးနှင့် တောင်ကြီးတွင်လည်း တောင်သူအမြင့်ဆုံး ရဈေးများကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလအတွင်းတွင် ရရှိခဲ့ပြီး အနိမ့်ဆုံးရဈေးများကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီမှ စက်တင်ဘာလ အတွင်းတွင်ပင် ရရှိခဲ့ပါသည်။ (ပုံ-၁၁)

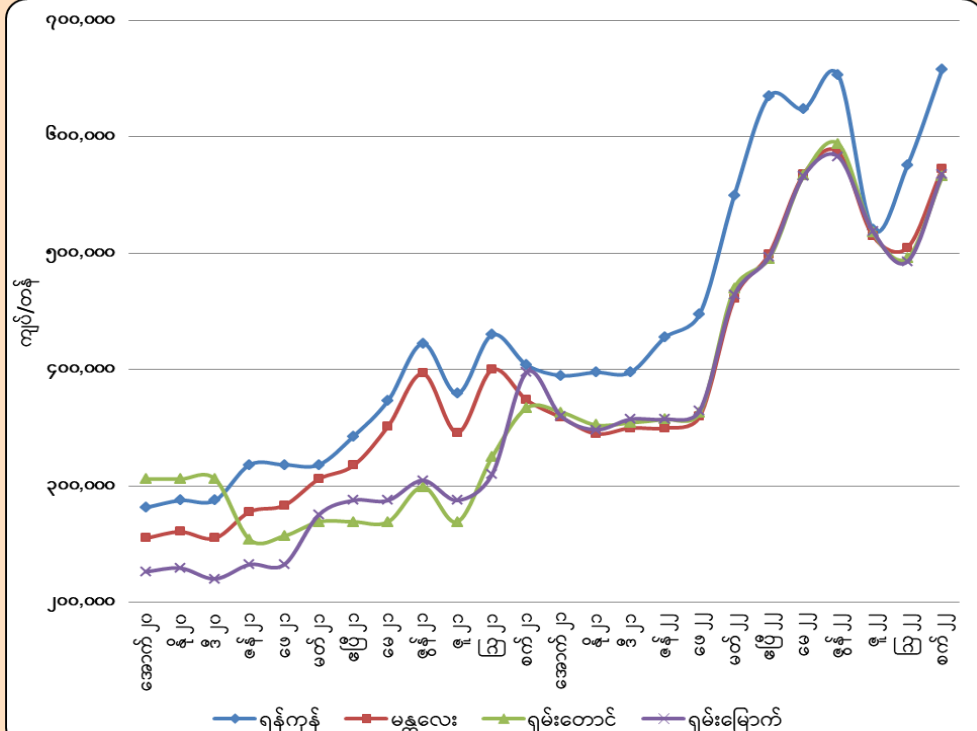
ပုံ (၁၁) ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလအထိ တောင်သူများ၏ တစ်တင်းရဈေးနှုန်းများ

ပုံ (၁၂) ၂၀၁၉-၂၀၂၂ ခုနှစ်များအတွင်း လအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း တစ်ပိဿာဈေးနှုန်းများ

၂၅။ ပြည်တွင်းပြောင်းဈေးနှုန်းများသည် နှစ်စဉ်မြင့်တက်နေသော်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ်မှစတင်ကာ သိသိသာသာ မြင့်တက်ခဲ့ရာမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ မေလတွင် တစ်ပိဿာလျှင် (၁,၀၂၃) ကျပ်အထိ ဈေးနှုန်းမြင့်တက်ပြီး ၂၀၁၉ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အတွင်း အမြင့်ဆုံးဈေးနှုန်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၉ နှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်များတွင် ပြောင်းတစ်ပိဿာ ဈေးနှုန်းသည် (၄၀၀) ကျပ် ဝန်းကျင်သာရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် (၁,၀၀၀) ဝန်းကျင်ထိ ဈေးရရှိခဲ့သဖြင့် ယခင်ထက် (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းခန့် မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းများသည် ပြည်တွင်းတိရိစ္ဆာန် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပြည်ပမှ ဝယ်လိုအားများ အများအပြားရှိနေသည့်အတွက် မကြာခဏဆိုသလို ဈေးနှုန်းမြင့်တက်မှုများ ရှိတတ်ပြီး ယခုဈေးနှုန်း မြင့်တက်နေခြင်းမှာ သွင်းအားစုစရိတ်များ မြင့်တက်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ်များ ကြီးမြင့်ခြင်း၊ ပြည်ပဝယ်လိုအား အခိုင်အမာရှိနေခြင်း စသည့်အချက်များကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ (ပုံ-၁၂)

၂၆။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလအတွင်း ပြောင်းတစ်တန်ဈေးနှုန်းများသည် ဒေသအလိုက် သိသိသာသာ ပြောင်းလဲကွာခြားမှုရှိနေပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် အစေ့ထုတ်ပြောင်း တစ်တန်လျှင် ရန်ကုန် ဈေးကွက်၌ (၂၈၁,၆၀၀) ကျပ်၊ မန္တလေးဈေးကွက်၌ (၂၅၅,၃၀၀) ကျပ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ဈေးကွက်၌ (၃၀၆,၁၀၀) ကျပ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းဈေးကွက်၌ (၂၂၆,၅၀၀) ကျပ် အသီးသီး ရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ရန်ကုန်ဈေးကွက်၌ တစ်တန်လျှင် (၆၅၈,၀၀၀) ကျပ်၊ မန္တလေးဈေးကွက်၌ (၅၇၂,၅၀၀) ကျပ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၌ (၅၆၆,၀၀၀) ကျပ်၊ ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း၌ (၅၆၈,၀၀၀) ကျပ် အသီးသီး ဈေးရရှိခဲ့ပါသည်။ အနိမ့်ဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးဈေးနှုန်းကွာခြားချက်အနေဖြင့် ရန်ကုန် ဈေးကွက်၌ (၅၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ မန္တလေးဈေးကွက်၌ (၅၇) ရာခိုင်နှုန်း၊ ရှမ်းတောင်ဈေးကွက်၌ (၅၇) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ရှမ်းမြောက် ဈေးကွက် ၌ (၆၂) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးမြင့်တက်ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ (ပုံ-၁၃)

ပုံ (၁၃) လအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း တစ်တန်ဈေးနှုန်းများ

(ဈ) သုံးသပ်တင်ပြချက်

၂၇။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လယ်ယာကဏ္ဍတွင် အစေ့ထုတ်ပြောင်းသည် ပြည်တွင်းတိရိစ္ဆာန်စာဖူလုံမှုအတွက်သာမက ပြည်ပတင်ပို့မှု အတွက်ပါ အဓိကအားထားနေရသော သီးနှံတစ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပြောင်းစိုက်ဧကများ နှစ်စဉ်တိုးပွားလာသလို ထုတ်လုပ်မှုလည်း တိုးမြင့်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် တန်ချိန် (၂) သန်း ကျော်ရှိနေပြီး ရှမ်းပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်း ဒေသများမှ အဓိကထုတ်လုပ်နေကြပါသည်။ အဆိုပါဒေသများမှ ပြည်တွင်းအဓိကဈေးကွက်များဖြစ်သော ရန်ကုန်၊ မန္တလေး ဈေးကွက်များကို ပံ့ပိုးပေးနေပြီး ရန်ကုန်ဈေးကွက်သို့ ဧရာဝတီတိုင်းနှင့် မြန်မာပြည်အောက်ပိုင်းဒေသများမှ အဓိကပံ့ပိုးလျက် ရှိကာ မန္တလေးဈေးကွက်ကိုမူ ရှမ်းပြည်နယ်၊ မြန်မာပြည်အလယ်ပိုင်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်တို့က အဓိကပံ့ပိုးပေးနေကြပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်း အဓိကထွက်ရှိရာဒေသဖြစ်သော ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှ ပြောင်းများသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်ထက် ပြည်ပဈေးကွက်သို့ ဝင်ရောက်မှုများနေပြီး နယ်စပ်ဂိတ်ဖြစ်သော ချင်းရွှေဟော်ဘက်မှ တရုတ်ဈေးကွက်သို့ အများအပြား ဝင်ရောက်လျက်ရှိပါသည်။ တရုတ်ပြည်တွင်းအစာစပ်စက်ရုံများသည် ပြောင်းတစ်တန်လျှင် တရုတ်ယွမ်ငွေ (၂,၆၀၀) မှ (၂,၇၅၀) ကျပ်အတွင်း ပေးချေဝယ်ယူနေသည့်အတွက် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းမှ အစေ့ထုတ်ပြောင်းများသည် ပြည်တွင်း ဈေးကွက်ထက် တရုတ်ဈေးကွက်သို့ ဝင်ရောက်မှု မြင့်မားနေပါသည်။ အဆိုပါဒေသမှ ပြောင်းများအနေဖြင့် မန္တလေးနှင့် ရန်ကုန် ဈေးကွက်များသို့ ပို့ဆောင်ရောင်းချမည်ဆိုပါက သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ်များ ပိုမိုမြင့်မားနိုင်သလို ဈေးရရှိမှုအနေဖြင့်လည်း တရုတ်ဈေးကွက်ထက် ပိုမိုနည်းပါးနိုင်သည့်အတွက် သယ်ယူပို့ဆောင်ပြီး အမြတ်ပိုကျန်သော တရုတ်ဈေးကွက်သို့ ရောင်းချ နေကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၈။ ရှမ်းပြည်နယ်တစ်ခုတည်းမှပင် မြန်မာ့ပြောင်းထုတ်လုပ်မှု၏ ထက်ဝက်ကျော် တန်ချိန် (၁.၄) သန်းခန့် ထုတ်လုပ်နေသည့် အတွက် အဆိုပါဒေသမှ ပြောင်းများသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်သို့ ဝင်ရောက်မှု ပိုမိုနည်းလာပါက ပြည်တွင်းအစာစပ်စက်ရုံ များ၏ ကုန်ကြမ်းလိုအပ်မှုကို ထိခိုက်နိုင်ပါသည်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြောင်းများကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ရန် အပင် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာလိုအပ်ချက် သဘောတူစာချုပ်အား မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံ GACC တို့အကြား (၃၁-၁-၂၀၂၂) ရက်တွင်

လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးဖြစ်ပါသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ တရားဝင်တင်ပို့ခွင့်ရရှိသော ကုမ္ပဏီများအနေဖြင့်လည်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ ပြောင်းပို့တင်ပို့နိုင်ရေး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်တင်းနိုင်ရေးနှင့် ပြည်ပဈေးကွက်သို့ ပို့မိတင်ပို့နိုင်ရေးအတွက် ပြောင်းစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနများကို ပိုမိုတိုးချဲ့သင့်ပါသည်။

၂၉။ ကမ္ဘာ့သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများကြီးမြင့်မှု၊ လောင်စာဆီဈေးနှုန်းများကြီးမြင့်မှု စသည်တို့ကြောင့် တောင်သူများ၏ တစ်ဧက ကုန်ကျစရိတ်သည် ယခင်ထက် (၁၂) ရာခိုင်နှုန်း တိုးမြင့်ခဲ့သဖြင့် တောင်သူများ၏ အမြတ်ရရှိမှုသည် ယခင်ထက် (၁၂) ရာခိုင်နှုန်းခန့် လျော့ကျသွားခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်သူများသည်လည်း အမြတ်နှုန်းပိုမိုရရှိသော ပြည်ပဈေးကွက်များကိုသာ ပိုမိုအားထားလာကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ပင် (၅) နှစ်အတွင်း သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများ (၆၆) ရာခိုင်နှုန်းအထိ မြင့်တက်ခဲ့သည့်အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံမှ ဓာတ်မြေဩဇာများကို တိုက်ရိုက်ငွေချေစနစ်ဖြင့် ညှိနှိုင်းတင်သွင်းကာ သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများကို ထိန်းညှိပေးခဲ့ပါသည်။ သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများ ကြီးမြင့်ခြင်းသည် တောင်သူများ၏ အထွက်နှုန်းကို ထိခိုက်စေနိုင်သော အရင်းအမြစ်ဖြစ်သဖြင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ပိုမိုတိုးချဲ့လိုပါက တောင်သူများအတွက် သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများကို သင့်တင့်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ဝယ်ယူရရှိနိုင်စေရန် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်ပေးသင့်ပါသည်။

၃၀။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းတင်ပို့မှုသည် မြန်မာ့လယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့မှုတွင် ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်၌ (၄.၆) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၂၁-၂၀၂၂ Minibudget ၌ (၁၅.၃) ရာခိုင်နှုန်း၊ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ (ဩဂုတ်လထိ) ဘဏ္ဍာနှစ်၌ (၁၄.၇) ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးပါဝင်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံခြားငွေရရှိမှုအနေဖြင့်လည်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၅၃၆) သန်းကျော်အထိ အမြင့်ဆုံးရရှိခဲ့သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အားထားရသော အဓိကသီးနှံတစ်ခုအဖြစ် ရပ်တည်နေပါသည်။ ထို့အပြင် ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်အရ ပြည်ပမှ ပြောင်းတင်သွင်းမှုများလည်းရှိနေပြီး အများဆုံးအနေဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၃၈) သန်းကျော်အထိ တင်သွင်းခဲ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြောင်းကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံများမှာ တရုတ်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပြီး နယ်စပ်မှ သာမက ပင်လယ်ရေကြောင်းမှတစ်ဆင့်ပါ တင်ပို့လျက်ရှိကြပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် ASEAN Free Trade Agreement အရ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့အတွင်း အကန့်အသတ်မရှိ ပြောင်းတင်သွင်းခွင့်နှင့် အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြောင်းအများအပြားတင်ပို့နေပြီး အဆိုပါတင်ပို့မှုသည် ထိုင်းနိုင်ငံမှ ပြောင်းတင်သွင်းမှု၏ (၉၉) ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် အာဖရိကဝက်တုတ်ကွေးဖြစ်ပွားမှုကြောင့် ဝက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းထိခိုက်ခဲ့သဖြင့် ပြည်တွင်းတိရစ္ဆာန်စာထုတ်လုပ်မှုနှင့် သုံးစွဲမှုမှာ အနည်းငယ်လျော့ကျသွားကာ တင်သွင်းမှုလည်း ယခင်နှစ်ထက် လျော့ကျခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ယခုနှစ်အတွင်း ရေမြေရာသီဥတုအခြေအနေကောင်းမွန်ခြင်းကြောင့် သီးနှံထိန်းသိမ်းစရိတ်များ လျော့နည်းပြီး ပြန်ရချက်များ ပိုမိုများပြားသဖြင့် တောင်သူများသည် ပြောင်းထက် ငွေပိုမိုရရှိသော စပါးနှင့် ပီလောပီနံသီးနှံများကိုသာ ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးလာကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ပြောင်းထုတ်လုပ်မှုသည် မလုံလောက်သည့်အတွက် ပြည်ပမှ အမြောက်အများတင်သွင်းရန် လိုအပ်နေဆဲဖြစ်ပါသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ထိုင်းသည် ရှေ့ဆက်အလားအလာကောင်းသည့် ဈေးကွက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

(ည) မူဝါဒထောက်ခံချက်များ

၃၁။ အစေ့ထုတ်ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေသော တောင်သူများအတွက် အကျိုးစီးပွားတိုးတက်စေရန်အလို့ငှာ အောက်ပါ အချက်များ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်-

- (က) မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့အကြား ပြောင်းတင်ပို့နိုင်ရေး အပင်ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်သဘောတူ စာချုပ်ကို (၃၁.၁.၂၀၂၂) ရက်နေ့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ပြည်ပဈေးကွက်သို့ ပိုမိုတင်ပို့နိုင်ရန်၊ ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှု ဖူလုံစေရန်နှင့် နိုင်ငံအတွက်လည်း နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိစေရန်အတွက် အစေ့ထုတ်ပြောင်းစိုက်ဧကများ ပိုမိုတိုးမြှင့် စိုက်ပျိုးရန်၊
- (ခ) တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အိမ်နီးချင်းဈေးကွက်များအပြင် အခြားအလားအလာရှိသော ဈေးကွက်အသစ်များကိုလည်း ရှာဖွေရန်၊
- (ဂ) ကုန်ကြမ်းထက် ကုန်ချောတင်ပို့နိုင်ရန်အတွက်လည်း စီမံကိန်းများ စနစ်တကျရေးဆွဲပြီး နည်းပညာများ ဖြန့်ဝေ ခြင်း၊ လိုအပ်သော ငွေကြေးအထောက်အပံ့ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်၊
- (ဃ) သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများကို သင့်တင့်သောနှုန်းထားများဖြင့် ဝယ်ယူအသုံးပြုနိုင်စေရန် ထိန်းညှိဆောင်ရွက်ပေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးရန်၊
- (င) ဓာတ်မြေဩဇာများအစား ပြည်တွင်းတွင် အလွယ်တကူပြုလုပ်နိုင်သော မြေဩဇာများ ပြုလုပ်သုံးစွဲနိုင်ရန် နည်း ပညာများ မျှဝေပညာပေးရန်၊
- (စ) ဓာတ်မြေဩဇာအစားထိုး နွားချေးမြေဆွေးများ ပိုမိုသုံးစွဲနိုင်ရန်အတွက် နွားများ စနစ်တကျမွေးမြူနိုင်စေရန် စားကျက်မြေများ ချဲ့ထွင်ခြင်း ပြုလုပ်ရန်၊
- (ဆ) ပြောင်းသီးနှံသုံး စက်ပစ္စည်းများ (ပြောင်းစိုက်စက်၊ ရိတ်သိမ်းခြွေလှေ့သန့်စင်စက်၊ အခြောက်ခံစက်) စသည်တို့ တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုနိုင်စေရန် ထောက်ပံ့မှုများ ပြုလုပ်ပေးရန်၊
- (ဇ) မိုးနှင့်ဆောင်းနှစ်ရာသီလုံး ပြောင်းအထွက်နှုန်းကောင်းမွန်စွာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်စေရန်အတွက် ရေပေးဝေမှု စနစ်များကို စနစ်တကျပြုလုပ်ပေးရန်၊
- (ဈ) ရာသီဥတုပိုးမွှားရောဂါဒဏ်များကြောင့် တောင်သူများ ဆုံးရှုံးမှုမဖြစ်စေရန်အလို့ငှာ ရာသီအလိုက် ပိုးမွှားရောဂါ သတိပေးချက်များ၊ မိုးလေဝသကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်များကို တောင်သူဆီ တိုက်ရိုက်ရောက်ရှိစေရန်အတွက် ပညာရှင်များ၊ နည်းပညာရှင်များနှင့် လက်တွဲကာ နည်းလမ်းသစ်များ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်၊
- (ဋ) မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အားပေးကူညီရန်၊
- (ဌ) မြန်မာနိုင်ငံမှ တင်ပို့သောနိုင်ငံအချို့၏ ကုန်သွယ်မှုမူဝါဒအရ ပြောင်းပေါ်သည့်ရာသီတွင် တင်သွင်းခွင့်ကို ပိတ်ထား ခြင်း (သို့မဟုတ်) ကုန်သွယ်ခွန်များကို တိုးမြှင့်ကောက်ခံခြင်းတို့ကြောင့် တောင်သူများ တင်ပို့ရန် အခက်အခဲရှိနိုင် သည့်အတွက် သိုလှောင်ထားနိုင်ရန် သိုလှောင်ရုံများ၊ ကြာရှည်စွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် **processing and preservation** နည်းပညာများ စသည်တို့ရရှိအောင် အထောက်အပံ့ပေးရန်၊
- (ဍ) ကုန်လက်ကျန်များနှင့် ငွေဝင်ငွေထွက်များအား စနစ်တကျသိရှိနိုင်သည့် **warehouse receipt system** များအား အသုံးပြုရန်၊

- (ဗ) ကုန်သည်များ၊ ပွဲစားများ၏ ဈေးကစားမှုကို မခံရစေရန်နှင့် ပြည်တွင်းဈေးနှုန်း မြင့်တက်မှုကို ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် အနိမ့်ဆုံးဈေးနှုန်းများ သတ်မှတ်ပေးရန်၊
- (ဏ) ပြည်တွင်းဖူလုံရေးကို ပထမဦးစားပေးအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး ပြည်တွင်းလုံလောက်မှုရှိပါက သွင်းကုန်အစားထိုး ပို့ကုန်ကဏ္ဍတစ်ရပ်အဖြစ်ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန်။

(ဋ) ကိုးကားချက်များ

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ ဥယျာဉ်ခြံ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် အပင်ဇီဝနည်းပညာဌာနခွဲ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန

လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန

မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန

ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန၊ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာ့ကုန်သွယ်မှုမြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့၊ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံတိရစ္ဆာန်အစာထုတ်လုပ်သူများအသင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ချုပ်

ပွဲစား၊ ကုန်သည်၊ စက်ပိုင်များ မဟာကထိန်တော်အသင်း၊ မန္တလေး

AGweb Farm Journal

Britannica

FAO_Food and Agriculture Organization

Feedstrategy

IGC_International Grain Council

Indexmundi

Nasdaq

Tridge

USDA_United States Department of Agriculture

WITS_World Integrated Trade Solution (World Bank)

မှတ်ချက်။ သုတေသနပြုချက်ပါ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များသည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကောက်ယူအသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပုံနှိပ်သူ-မိဘအေးရိပ်ပုံနှိပ်တိုက် (၀၀၉၀၂)
 Phone: ၀၉-၅၁၉၆၈၆၆၊ ၀၉-၄၃၁၁၄၁၄၄
 Address: အမှတ်-၃၆/ဘီ၊ (၅၅) လမ်း၊
 အလယ်ဘလောက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊
 ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

လယ်ယာစီးပွားနှင့်ကုန်သွယ်မှုဌာနခွဲ၊
 စီမံကိန်းဦးစီးဌာန၊
 စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
 Email: agribusiness.dopmoali@gmail.com
 Phone: ၀၆၇၃-၄၁၀၁၀၇၊ ၀၆၇၃-၄၁၀၆၈၄
 Address: ရုံးအမှတ် (၁၅)၊ နေပြည်တော်။

၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလအတွင်း နိုင်ငံအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း တင်ပို့မှုဈေးနှုန်းများ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ/ မက်ထရစ်တန်)

နိုင်ငံ	၅ Oct	၆ Oct	၇ Oct	၁၀ Oct	၁၁ Oct	၁၂ Oct	၁၃ Oct	၁၄ Oct	၁၅ Oct	၁၆ Oct	၁၇ Oct	၁၈ Oct	၁၉ Oct	၂၀ Oct	၂၁ Oct	၂၂ Oct	၂၃ Oct	၂၄ Oct	၂၅ Oct
အမေရိကန်	၃၃၄	၃၃၇	၃၄၂	၃၅၀	၃၅၂	၃၅၄	၃၅၅	၃၅၂	၃၅၄	၃၅၅	၃၅၈	၃၆၄	၃၆၄	၃၆၇	၃၆၉	၃၆၈	၃၆၇	၃၆၈	၃၇၃
အာဂျင်တီးနား	၃၀၉	၃၀၇	၃၀၇	၃၁၃	၃၁၀	၃၁၀	၃၁၃	၃၁၂	၃၁၀	၃၁၀	၃၀၅	၃၀၈	၃၁၂	၃၁၀	၃၁၀	၃၀၅	၃၀၅	၃၀၆	၃၀၇
ဘရာဇီးလ်	၂၉၇	၂၉၄	၂၉၉	၃၀၂	၃၀၀	၃၀၀	၃၀၂	၂၉၉	၂၉၅	၂၉၆	၂၉၃	၂၉၄	၂၉၅	၂၉၄	၂၉၅	၂၉၃	၂၉၁	၂၈၉	၂၉၃

အရင်းအမြစ်: International Grain Council

၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်၏ ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ/ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအခြေအနေ

တိုင်း/ပြည်နယ်	စိုက်ဧရိယာ (ဧက)	ရိတ်သိမ်းဧရိယာ (ဧက)	အထွက် (တန်)	အထွက်နှုန်း (တန်/ဧက)	အထွက် (တင်း)	အထွက်နှုန်း (တင်း/ဧက)
နေပြည်တော်	၁၆,၀၄၅	၁၆,၀၄၅	၂၇,၃၃၄	၁.၇၀	၁,၀၉၅,၅၄၂	၆၈.၂၈
ကချင်	၇၉,၇၅၅	၇၉,၇၅၅	၁၁၉,၅၇၈	၁.၅၀	၄,၇၉၂,၇၀၀	၆၀.၀၉
ကယား	၅၁,၇၃၈	၅၁,၇၃၈	၈၃,၅၈၄	၁.၆၂	၃,၃၅၀,၀၇၂	၆၄.၇၅
ကရင်	၅၃,၀၇၈	၅၂,၉၉၀	၁၁၇,၂၆၇	၂.၂၁	၄,၇၀၀,၀၉၃	၈၈.၇၀
ချင်း	၂၉,၃၉၅	၂၅,၈၉၅	၂၀,၃၁၃	၀.၇၈	၈၁၄,၁၃၉	၃၁.၄၄
စစ်ကိုင်း	၂၃၅,၆၃၃	၂၃၅,၆၃၃	၃၀၄,၀၅၆	၁.၂၉	၁၂,၁၈၆,၆၀၀	၅၁.၇၂
ပဲခူး	၁၀,၈၅၈	၁၀,၈၅၈	၂၀,၄၇၈	၁.၈၉	၈၂၀,၇၅၆	၇၅.၅၉
မကွေး	၂၇,၃၀၂	၂၇,၃၀၂	၃၈,၉၇၉	၁.၄၃	၁,၅၆၂,၂၇၈	၅၇.၂၂
မန္တလေး	၃၆,၉၆၃	၃၆,၉၆၃	၅၄,၄၀၇	၁.၄၇	၂,၁၈၀,၆၄၈	၅၉.၀၀
မွန်	၂	၂	၃	၁.၆၇	၁၃၄	၆၇.၀၀
ရခိုင်	၁၃	၁၃	၁၇	၁.၂၈	၆၆၅	၅၁.၁၅
ရန်ကုန်	၁,၁၂၇	၁,၁၂၇	၁,၆၅၉	၁.၄၇	၆၆,၅၁၃	၅၉.၀၂
ရှမ်းတောင်	၄၅၄,၈၃၂	၄၅၄,၈၁၈	၆၀၁,၂၂၁	၁.၃၂	၂၄,၀၉၇,၀၂၁	၅၂.၉၈
ရှမ်းမြောက်	၄၁၁,၆၈၄	၄၁၁,၆၇၅	၇၅၀,၅၈၅	၁.၈၂	၃၀,၀၈၃,၅၇၉	၇၃.၀၈
ရှမ်းရှေ့	၃၇,၉၀၄	၃၇,၈၉၁	၅၆,၉၄၁	၁.၅၀	၂,၂၈၂,၂၂၃	၆၀.၂၃
ဧရာဝတီ	၅၅,၁၈၅	၅၅,၁၈၅	၁၁၄,၅၀၃	၂.၀၇	၄,၅၈၉,၂၈၁	၈၃.၁၆
ပြည်ထောင်စုချုပ်	၁,၅၀၁,၅၁၄	၁,၄၉၇,၈၉၀	၂,၃၁၀,၉၂၅	၁.၅၄	၉၂,၆၂၂,၂၄၄	၆၁.၈၄

အရင်းအမြစ်: လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့်စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာနှစ်/ နိုင်ငံအလိုက် အစေ့ထုတ်ပြောင်း တင်ပို့မှုအခြေအနေ

တန်ချိန် - မက်ထရစ်တန် ၊ တန်ဖိုး - အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း

နိုင်ငံ	၂၀၁၇-၂၀၁၈		၂၀၁၈-၂၀၁၉		၂၀၁၉-၂၀၂၀		၂၀၂၀-၂၀၂၁		၂၀၂၁-၂၀၂၂ (Mini Budget)		၂၀၂၂-၂၀၂၃ (ဧပြီ-ဩဂုတ်)	
	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး	တန်ချိန်	တန်ဖိုး
ဩစတြေးလျ	-	-	-	-	၁.၃	၀.၀	၀.၁	၀.၀	-	-	-	-
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်	-	-	-	-	၁၃၄၄၁.၀	၃.၀	-	-	၇၁၈၀၀.၀	၁၇.၈	၁၈၅၅၀.၀	၅.၈
တရုတ်	၁၃၈၇၆၉၃.၀	၂၈၄.၇	၆၈၉၅၈၅.၆	၁၃၄.၆	၁၂၆၀၂၀.၅	၁၇.၂	၁၀၇၇၉၇.၄	၁၆.၈	၄၄၆၇၅.၂	၇.၂	၂၀၈၅.၉	၀.၆
OVERSEA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BORDER	၁၃၈၇၆၉၃.၀	၂၈၄.၇	၆၈၉၅၈၅.၆	၁၃၄.၆	၁၂၆၀၂၀.၅	၁၇.၂	၁၀၇၇၉၇.၄	၁၆.၈	၄၄၆၇၅.၂	၇.၂	၂၀၈၅.၉	၀.၆
ဟောင်ကောင်	၅၅၂.၀	၀.၁	၁၃၁၈.၀	၀.၃	၁၇၄၄.၀	၀.၄	-	-	-	-	-	-
အိန္ဒိယ	၁၂.၅	၀.၀	၂၈၀၄၀.၈	၆.၁	၂၄၃၁၄၃.၇	၅၂.၃	၁၁၅၀.၀	၀.၃	၁၀၀၀.၀	၀.၂	-	-
OVERSEA	-	-	၂၇၄၂၂.၀	၆.၀	၂၄၂၄၁၂.၂	၅၂.၂	၁၁၅၀.၀	၀.၃	၁၀၀၀.၀	၀.၂	-	-
BORDER	၁၂.၅	၀.၀	၆၁၈.၈	၀.၁	၇၃၁.၅	၀.၁	-	-	-	-	-	-
ဂျပန်	-	-	-	-	-	-	၀.၃	၀.၀	၅၀၁.၀	၀.၁	-	-
လာအို	-	-	-	-	၄၀၀.၀	၀.၁	-	-	-	-	-	-
OVERSEA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BORDER	-	-	-	-	၄၀၀.၀	၀.၁	-	-	-	-	-	-
မလေးရှား	၃၂၈၄.၁	၀.၅	၃၁၁.၉	၀.၁	၂၇၅.၈	၀.၁	၂၁၁၇.၅	၀.၅	-	-	-	-
နီပေါ	-	-	-	-	၄၉၆၇.၈	၁.၁	-	-	-	-	-	-
ဖိလစ်ပိုင်	၁၃၄၉၀.၇	၃.၁	၁၆၇၅၄၇.၄	၃၆.၁	၁၈၆၇၄၅.၉	၄၁.၀	၄၅၆၅၁.၅	၁၁.၀	၃၅၂၂၄၁.၁	၈၄.၄	၅၇၅၄၄.၀	၁၉.၀
စင်္ကာပူ	၂၀၉၇.၀	၀.၄	၁၁၁၈.၀	၀.၂	၉၉၈.၀	၀.၂	၃၅၀.၈	၀.၁	၂၁၄.၅	၀.၁	၄၆.၀	၀.၀၂
သီရိလင်္ကာ	-	-	၄၀၄၂.၀	၀.၇	၇၀၂၉.၄	၁.၄	-	-	-	-	-	-
ဆူရီနမ်	-	-	-	-	၄၈၀.၀	၀.၁	-	-	-	-	-	-
ထိုင်ဝမ်	၇၂၀.၀	၀.၁	၁၆၀၈.၀	၀.၃	၂၃၅၂.၀	၀.၅	၁၃၂၈.၀	၀.၃	-	-	၁၀၀	၀.၀၄
ထိုင်း	၁၄၇၁.၀	၀.၃	၆၃၃၀၄၃.၁	၉၇.၇	၁၆၂၅၆၄၃.၁	၂၄၉.၀	၂၂၅၀၃၃၁.၄	၄၅၈.၆	၇၃၆၀၈၁.၈	၁၇၉.၅	၆၀၈၈၅၁.၃	၁၉၁.၉
OVERSEA	-	-	၃၃၆.၀	၀.၁	၁၂၆၇၆၅.၇	၂၃.၆	၈၀၃၅.၀	၁.၈	၁၄၃၂၅.၀	၄.၀	၅၇၇၀၀.၀	၁၇.၉
BORDER	၁၄၇၁.၀	၀.၃	၆၃၂၇၀၇.၁	၉၇.၇	၁၄၉၈၈၇၇.၄	၂၂၅.၄	၂၂၄၂၂၉၆.၄	၄၅၆.၈	၇၂၁၇၅၆.၈	၁၇၅.၅	၅၅၁၁၅၁.၃	၁၇၄
ယူအေအီး	-	-	၉၂.၀	၀.၀	၅၀.၀	၀.၀	-	-	-	-	-	-
အမေရိကန်	-	-	-	-	၂၀၁၆.၀	၀.၅	-	-	-	-	-	-
ဗီယက်နမ်	၂၈၂၆၂.၄	၅.၂	၄၃၆၄.၀	၀.၉	၆၆၄၆.၀	၁.၅	၂၀၄၉၃၉.၇	၄၈.၇	၃၁၅၄၃၂.၃	၇၉.၀	၁၃၁၂၀.၀	၄.၂
ယီမင်	-	-	-	-	၇၅.၀	၀.၀	-	-	-	-	-	-
စုစုပေါင်း	၁၄၃၇၅၈၂.၇	၂၉၄.၅	၁၅၃၁၀၇၀.၇	၂၇၇.၁	၂၂၂၂၀၂၉.၃	၃၆၈.၄	၂၆၁၃၆၆၆.၆	၅၃၆.၃	၁၅၂၁၉၄၅.၈	၃၆၈.၂	၇၀၀၂၉၇.၂	၂၂၁.၆

အရင်းအမြစ်: ကုန်သွယ်ရေးဦးစီးဌာန